

Haren | de Krant

OPLAGE 35.000

HAREN DE KRANT VERSCHIJNT
ELKE MAAND IN DE LAATSTE WEEKSEPTEMBER
2023

Hoe Paul Heikens
de bakens verzette

Pagina 7

Bitter-zoete
herinneringen aan
Nederlands-Indië

Pagina 11

Hij is het vak nog
niet verleerd

Pagina 23

Old Go stelt fotoboek samen voor Jumbo

Foto's oud- Haren sparen

Onlangs zijn medewerkers van Jumbo Haren op de markt begonnen met het uitdelen van gratis boeken over oud-Haren. De vele foto's daarin kunnen in de vorm van stickers bij elkaar worden gespaard in de winkels van Jumbo in Haren. Die actie duurt acht weken. Het boek is samengesteld en geschreven door de vrijwilligers van Old Go Haren. Een flinke klus.

Oriënteren

Old Go is de historische vereniging van Haren, die fotoarchieven beheert en verhalen optekent over de geschiedenis van dit dorp. De uitgever van het Jumbo-boek heeft Old Go gevraagd om het boek samen te stellen en de vele tientallen foto's te voorzien van informatie. Hermien Noordhoff, secretaris: "Het was natuurlijk

een mooie kans om Old Go en Haren te promoten. Maar we zijn niet over één nacht ijs gegaan. We hebben ons goed georiënteerd voor we "ja" zeiden. Er is contact gezocht met historische verenigingen die al hadden meegewerkt aan zulke boeken. Het advies was een boek te maken met toegankelijke teksten en herkenbare onderwerpen, geen geschiedenisboek, zodat ook

de jeugd geïnteresseerd raakt." In december 2022 is men begonnen en in mei was de klus geklaard.

Discussie

Hoe pakten ze het aan? Noordhoff: "We hebben een werkgroep samengesteld. We kwamen veel bij elkaar, vaak wel wekelijks, bijna vier maanden lang. We discussieerden over elke foto en over elke tekst, maar we kwamen er altijd samen uit. Jumbo liet ons helemaal vrij. We hebben wel de onderwerpen en het concept vooraf met hen besproken." De vereniging kan putten uit een grote hoeveelheid foto's en verhalen in eigen beheer. Noord-

Luister naar talkshow Haren

De talkshow Tafel van Haren is weer opgenomen in de Dickensroom (bibliotheek). Presentatoren Casper Slotboom en Hein Bloemink interviewen mensen uit Haren. In deze nieuwe aflevering hoort u o.a. Dominique (pakketbezorger Oosterhaar) en Gert Bruns (die Astoria van de hand deed). Er is ook livemuziek en een snelsonnet van Wim Overweg. U kunt de podcast beluisteren door op Spotify te zoeken naar Tafel van Haren. Ook staat de link op www.harendekrant.nl

Tafel van Haren
Mandelijke talkshow van Haren de Krant

Haren

Rijkstraatweg

hoff: "Old Go beschikt over meer dan 5000 gedigitaliseerde foto's. Verder komen een aantal foto's uit de Beeldbank Groningen en uit particuliere verzamelingen."

Ruilhandel

Het boek, dat nu gratis verkrijgbaar is bij Jumbo, bevat tussen de verhalen lege vlakken, die voor-

zien moeten worden van fotostickers. Die worden bij de kassa's van Jumbo uitgegeven volgens het voetbalplaatjes-systeem. Ervaring in andere dorpen leert dat er een levendige ruilhandel tussen volwassenen ontstaat om boeken compleet te maken. Dat zal dus in Haren vast ook gebeuren.

TIB OK CV
TOTAAL-INSTALLATEURS

- Airco
- Badkamer
- Centrale verwarming
- Dak en zink
- Elektra
- Gas
- Keuken
- Riolering
- Sanitair
- Toilet
- Ventilatie
- Vloerverwarming
- Water

DOET HET!

7 JAAR DE BESTE CV-KETEL ATAG

Uw duurzame installateur
050-5349902 | WWW.TIB.NL

Alfred Goed wonen, goed leven.

Rijkstraatweg 233, 9752 CA Haren
alfredbakker.nl
050 534 45 33

Selling Season
Verkoop ook uw woning tegen de hoogste prijs!
We komen graag bij u langs
Door Martien Beersma 9.1

O.m. Botox • Fillers • Ooglid- en Wenkbrauwcorrecties

Prof. Aesthetics

Gespecialiseerde kliniek voor gelaatsverjonging van Prof. dr. Berend van der Lei, gevestigd in het Gezondheidsplein in Haren.

www.profaesthetics.nl
info@profaesthetics.nl
050 - 879 6007

Waarom Aimée Staal Makelaardij?

ONZE RAPPORTCIJFERS OP FUNDA: GEMIDDELD 9,1 - BIJ SERVICE EN BEGELEIDING ZELFS EEN MOOIE 9,3 VOOR BEWEZEN DIENSTEN. En is dat niet precies waar het om draait? Kom gerust een keer langs om kennis te maken. Vrijblijvend natuurlijk!

De dames van Staal

begrijpen wat u wilt

Is dit niet het allerbelangrijkste?

Felland Noord 12B, 9753 TB Haren
050 - 535 05 33
06 - 52 09 44 73
info@aimeestaal.nl
www.aimeestaal.nl

Dat waarderingcijfer van 9,1 - daar zijn we natuurlijk trots op. Voor ons zelf is het heerlijk om in zo'n ingespeeld team te werken. Zes vrouwen die begrijpen wat mensen willen. Waar ze moeite mee hebben, waar ze blij van worden. Een huis kopen of verkopen, dat mag nooit slapeloze nachten opleveren wat ons betreft.

Wij regelen de technische details en het rekenwerk. Zodat er voor u genoeg ruimte overblijft voor de emoties en de sfeer - volop plezier beleven aan het vinden van een nieuw thuis. Gehoord van een klant: Bijna jammer dat het zo snel allemaal rond is - ik begon het net leuk te vinden.

Mogen wij een keer bij u langskomen? Het kan de eerste stap zijn, op weg naar nóg fijner wonen.

aimée *staal*
makelaardij

Oktober Woon maand

KOOP ZONDAG 24 SEP. 2023
GEOPEND VAN 12.00 TOT 17.00 UUR

KOOP ZONDAG 15 OKT. 2023
GEOPEND VAN 12.00 TOT 17.00 UUR

Pinedesign

W O N E N

Verlengde Stationsweg 8-10 Zuidlaren, 050-3145279 | /pinedesignwonen

Buiten de hokjes denken? Neem een asielzoeker in huis

De 89-jarige Harense Marja* is ruimdenkend. Ze stelt kamers in haar woning in Haren beschikbaar voor asielzoekers als overbrugging tussen het AZC en een eigen woning. Zij regelde dit via de organisatie Takecarebnb. In Haren, het dorp met grote huizen en een welvarende bevolking, heeft de organisatie slechts één particuliere opvangplek.

Marja: "Juist nu het asielbeleid een gigantisch probleem is, zien veel mensen het als een ver-van-mijn-bed show. Men is geneigd de nadelen te zien, zoals overlast of gebrek aan privacy en ziet de voordelen over het hoofd, zoals hulp in huis of oplossen van eenzaamheid. Twee grote problemen, zorg voor ouderen en asielvraagstuk, kun je helpen oplossen door iemand in huis te nemen."

Turkije

Natuurlijk kende Marja alle tegenwerpingen van mensen: je raakt je privacy kwijt, wat haal je in huis? "Maar ik wil hier juist de voordelen benoemen", zegt ze. "Ik woon al twintig jaar alleen. Om je heen vallen mensen weg als je ouder wordt en nu heb ik weer gezelligheid in huis. De boodschappen worden gedaan, er wordt gekookt en als er in huis iets kapot is, hoef ik daar geen andere mensen voor te vragen." Marja had gevraagd om een zorgzaam type en dat was Doruk, een Turkse vluchteling die door het regime van Erdogan werd vervolgd.

Hij verbleef in het AZC in Balk en die situatie omschrijft hij als 'vreselijk'. Hij zegt: "Met acht mensen in een containerwoning en altijd lawaai."

Taalles

Marja: "Hij zag mij als een oma, waar je goed voor moet zorgen volgens oosterse traditie. Hij kookte

heerlijk en het was heel gezellig om hem in huis te hebben. Ik ging hem lessen Nederlands geven met behulp van speciale leerboeken." Door de aanwezigheid van Doruk ontstond er nieuwe huiselijkheid waar beiden blij van werden. Na enkele maanden kreeg hij een woning in Groningen toegewezen. Na Doruk kwamen Omar en Derya, een getrouwd stel. Ook met hen klikte het goed. Het huis werd gepoetst, tapijt gereinigd en er werd (weer) heerlijk Turks gekookt.

Doen

Onlangs kwam Yusuf bij Marja wonen en als het aan haar ligt zal zij de komende jaren telkens weer andere interessante mensen ontvangen. Over privacy zegt zij: "Na de oorlog was er ook woningnood en gingen mensen bij elkaar wonen. Maar nu zijn mensen zo individualistisch, dat vind ik geen goede zaak. Denk eens aan als die vluchtelingen, opeengepakt in AZC's." Over de vraag of haar gasten haar ook lichamelijke zorg moeten bieden (zoals helpen bij opstaan) als zij die ooit nodig mocht hebben, zegt zij: "Nog niet over nagedacht. Wie dan leeft, die dan zorgt." En misschien zit in dat zinnetje wel de kern van haar gastvrijheid. Je kunt altijd bellen op de weg zien, maar je kunt het ook gewoon doen. En dat bevalt haar prima.

*Marja is een gefingeerde naam.

Hein Bloemink

COLUMN
HEIN

Grosser Gott

Twee weken geleden heb ik vier dagen gewandeld door de Zwitserse Alpen, samen met twee schoonzonen die mij liefdevol gedoogden. Hoewel ik ze nog best goed kon bijhouden tijdens onze tochten naar toppen. Zo bereikten we klimmend de Furggeli Pass (2700 m) en het was alsof aardse zorgen in het dal waren achtergebleven. Het is een bergkam, die twee dalen scheidt. Bij ons kroop ultieme rust naar binnen. Tijdens de afdaling, op ongeveer 2300 meter, kwamen we bezweet bij een houten chalet, waar wij een oude man met reusachtige baard aantroffen. Zoals iedere journalist zou doen, knoopte ik een praatje met hem aan en hij vroeg mij binnen te komen. Daar stapte ik het jaar 1920 binnen. Het leek een schilderij van Jan Steen, met vreemde lichtinval over een vuurplaats, oude pannen, houten banken. De man vertelde er in de zomer in afzondering te wonen om geiten en schapen te hoeden en kaas te maken. Toen ik de vraag stelde of hij een eenzaam, doch gelukkig man was, brak hij enigszins. Hij begon een heel verhaal, met als strekking dat zijn moeder hem de eerste dertig jaren van zijn leven slecht had behandeld. "Aber dann hat der grosse Gott eingegriffen!", bulderde hij. En zo verlegde hij het accent van zijn slechte moeder naar zijn goede God, die diep in hem zat. "Der grosse Gott hatte einen Plan mit mir", betoogde hij met zijn kromme handen in de lucht. Hij was tachtig jaar oud, droeg vieze kleren en leefde als een oermens. Maar door zijn verhaal zag ik dat niet. Daarom kocht ik met liefde zijn geitenkaas, die hij van de plank pakte, bromvliegen weggagend. Natuurlijk was de kaas niet fris en droeg de geur die ik in die hut had geroken. Maar ik nam 'm mee naar beneden als trofee. Eenmaal thuis in Haren rook ik er weer aan en ineens vond ik het helemaal niet zo lekker meer. Terwijl ik het pakje in de container wierp, dacht ik aan de baardman. Zijn kaas was nu weg, maar zijn beeld bewaar ik om niet meer te vergeten.

Tandprothetische Praktijk

Wietse Molenaar

Gespecialiseerd in het maken van (nieuwe) kunstgebitten

- Kunstgebitten
- implantaat protheses (klikgebit)
- Frames & plaatjes
- Reparaties (klaar terwijl u wacht na telefonisch overleg)

Bel geheel vrijblijvend:
050 23 08 248
De zorgverzekering vergoedt een nieuw kunstgebit 1 x per 5 jaar voor 75%

Moddermanlaan 9
9751 GK Groningen
050 23 08 248
info@kunstgebitgroningen.nl

Nieuwe Stationsweg 4
9751 SZ Haren
050 20 53 348
info@harenkunstgebit.nl

www.wietsemolenaar.nl

Erkend lid O.N.T.
Organisatie voor Nederlandse Tandprothetiek

badexclusief

IEDER MENS IS UNIEK
WAAROM ZOU UW BADKAMER STANDAARD MOETEN ZIJN?

Badexclusief

Atoomweg 6 | Groningen | 050-8512400
www.badexclusief.nl

ERVAAR HAREN

www.ervaarharen.nl

ROEDE interieur

Allround!

Harde vloeren (alle soorten), vloerbedekking, gordijnen, binnenzonwering. Advies van de man die het ook installeren kan.

Roede Interieur | Rijksweg 134, Haren | T 050-5340973
E info@roedevloeren.nl | www.roedevloeren.nl

BROEKEMA notaris

Van Ketwich Verschuurlaan 98
9721 SW Groningen
broekemanotaris.nl

Namen & Gevels Waarom die naam?

Naam: Kromacker 1915

Gevel: Rijksstraatweg 76, Glimmen

Reinier Antonides (1976) kennen we als schrijver van verhalen in Roald Dahl-stijl. Maar hij is ook geïnteresseerd in non-fictie. Hij ploos de geschiedenis van zijn huis uit en dat leidde tot de naam 'Kromacker - 1915' op zijn gevel. Hoe zit dat?

Antonides heeft twee kenners van oud-Glimmen geraadpleegd: Gerrit Darneviel en Eppo van

Koldam. Met hun verhalen kon hij de historie van zijn huis reconstrueren. Veel (oudere) mensen zullen het huis kennen als de winkel van 'mevrouw Berends' (Textiel), die tot 1990 heeft bestaan. Het huis is in 1915 gebouwd. Voordien moet het een akkertje zijn geweest. Uit akten blijkt dat ene Harm Wolters, werver van beroep, het perceeltje onder de naam 'Kromacker' zou

hebben verkocht in 1824 aan ene Carolus Christiaan de Bruin uit Groningen voor de somma van 16,50. Waarom het perceeltje 'kromacker' werd genoemd is niet duidelijk. Wellicht zat er een knik in het perceel? De huidige bewoner heeft deze historie zichtbaar gemaakt door de naam, die sinds kort op het pleisterwerk prijkt.

foto uit 1970

foto 2023

PlasBossinade

advocaten, notarissen

RECHT TERZIJD

mr. N. (Niki) van der Meer
vandermeer@plasbossinade.nl

PlasBossinade advocaten en notarissen

Notariaat Haren
Rijksstraatweg 217-A
9752 CA Haren (GN)
+31 (0)50 - 521 43 63

plasbossinade.nl

DUBBELE ACHTERNAAM VOOR KINDEREN MOGELIJK VANAF 1 JANUARI 2024

In 1811 is de burgerlijke stand in heel Nederland ingevoerd. Vanaf dat jaar kregen kinderen automatisch de achternaam van de vader, tenzij deze onbekend was of weigerde om het kind te erkennen. Het duurde tot 1 januari 1998 tot er een nieuw naamstelsel van kracht werd dat resulteerde in meer keuzevrijheid voor ouders en een meer gelijke behandeling van de vader en moeder. Vanaf die datum kunnen kinderen die worden geboren binnen een huwelijk (of geregistreerd partnerschap) de achternaam van de moeder krijgen als de ouders hier expliciet voor kiezen. Wordt er geen keuze gemaakt, dan krijgt het kind automatisch de achternaam van de vader. Is er geen sprake van een huwelijk (of geregistreerd partnerschap), dan krijgt het kind automatisch de achternaam van de moeder.

Vanaf 1 januari 2024 krijgen ouders nog meer keuzevrijheid. Ouders kunnen er vanaf die

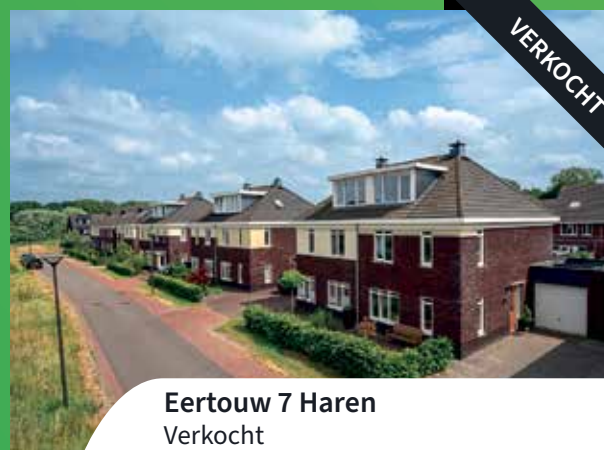
datum voor kiezen om hun eerste kind, dat op (of na) 1 januari 2024 wordt geboren, de achternamen van beide ouders te geven. De gekozen achternaam geldt dan automatisch ook voor eventuele volgende kinderen van deze ouders. Voor kinderen die op (of na) 1 januari 2016 zijn geboren, geldt een overgangsregeling die maakt dat ouders de mogelijkheid hebben om alsnog een dubbele achternaam voor deze kinderen te kiezen.

De dubbele achternaam kan uit maximaal twee namen bestaan en wordt vermeld zonder koppelteken. Indien een ouder al een gecombineerde of meervoudige achternaam heeft, wordt deze naam gezien als één naam.

Wilt u meer informatie over (achter)naamswijziging, neem dan gerust contact met ons op.

Achtergrondinformatie over dorpingen, historische informatie, nieuws en columns: www.harendeckrant.nl

Nazomer? Tijd voor een nieuw huis.

Dunning
MAKELAARDIJ

W. www.dunning.nl
T. 050 534 66 99
E. info@dunning.nl

Rijksstraatweg 207
9752 BH Haren

Steenmarter in huis?

wij lossen het op!

OTTENS & LOTZ
pest control

050 - 208 30 60
ottens-lotz.nl

Emile | Koopmans
architect

COLUMN
HET OOG WIL OOK WAT

Architectuur Alarm!!

Op zolder vond ik een oude Lego-does. Daarop stond een Brandweerkazerne afgebeeld. Wát mooi! Een uitbundig rood gebouw, typisch een brandweerkazerne. Met een hoge slangentoren. Met grote ramen en hefdeuren. Een pontificaal knipperende neon verlichting met het woord FIRE. Met veel imposante brandweerautos en poppetjes eromheen. Mannetjes met helmen op en slangen in de hand. Alsof de brand in de eigen kazerne was uitgebroken. Geweldig. Alle herinneringen kwamen weer boven.

Zo'n gebouw, met alles erop en eraan, sprak tot mijn verbeelding. Ladderwagens op hefplateaus; een reddingshelikopter op een platform; een lange gladde stang (de dalpaal) die door een gat in de vloeren liep en waarlangs je snel naar beneden kon glijden. Het gebouw had de expressie die een kind van een brandweerkazerne verwacht. Natuurlijk wilde ik later ook brandweerman worden. Zo'n gebouw inspireerde me. Ik denk dat Lego, en vooral de Lego-brandweerkazerne, eraan heeft bijgedragen dat ik me later voor gebouwen ben gaan interesseren.

Haren heeft ook een brandweerkazerne. Het corps is pas verhuisd naar een nieuw onderkomen aan het Felland, dus alle aanleiding om mijn dromen op zolder eens te toetsen aan de werkelijkheid. Eerlijk gezegd: ik reed er eerst per ongeluk voorbij. Het gebouw had namelijk geen enkele aanleiding om een brandweerkazerne te herkennen. Een voormalig bedrijfspand van een wegenbouwer is verbouwd voor de Brandweer. Slechts het logo van de Brandweer verradt dat het gebouw niet meer van de wegenbouwer is. Hergebruik is natuurlijk een goed idee: het is heel duurzaam. Men hoefde het bestaande pand alleen te voorzien van een nieuwe gevel.

U ziet de verschillen. Keurig netjes, dat wel, maar géén brandweerkazerne.

En dát is mijn punt. Het is helaas een heel gewoon braaf gebouwtje geworden, dat in niets lijkt op een brandweerkazerne. Het is zó jammer. Want waarom mag een brandweerkazerne niet gewoon op een brandweerkazerne lijken? Wat een gemiste kans! Architectuur lijdt zo aan vervlakking. Hoe moet de jongste jeugd zich nog laten inspireren? Alleen Lego is niet genoeg! Laten we ALARM slaan!

De vorige columns zijn terug te lezen op www.emilekoopmans.nl

Oudman Schoenen gaat stoppen!

Helaas is het niet gelukt een opvolger voor ons bedrijf te vinden.

Tot 31 oktober vele voordelige aanbiedingen.

Grote kortingen op merkschoenen van Durea, Ganter, Xsensible, Solidus, Schneider, Mephisto, Hartjes, Gijs, Finn Comfort, Lloyd, Meindl en Lowa. Hieronder ons afprijsschema:

Laatste maanden

In september...(sandalen 50%).....40%
in oktober de finale met.....60%

N.B.: Op onze webshop (webshop.oudmanschoenen.nl) staan restparen die vaak nog meer afgeprijsd zijn.

Onze dames en heren collectie is er voor extra smalle tot extreem brede voeten. Alle modellen hebben een uitneembaar voetbed. Is uw maat nog op voorraad? Kijk op www.webshop.oudmanschoenen.nl of op www.oudmanschoenen.nl

Wij zijn er voor u op:

dinsdag t/m vrijdag
van 9.30-18 uur,
en op zaterdag van 9.30-17 uur
Sorry, op maandag hebben we vrij!

Oudman Schoenen
Dat loopt geweldig!
Verl. Hereweg 34
9722AD Groningen

Gemopper in Molenbuurt

Buurtbewoners in de Molenbuurt te Haren zijn ontstemd. De gemeente heeft de Vondellaan afgesloten voor werkzaamheden aan het gasnet en het verkeer wordt ter plekke met borden de wijk ingestuurd. Dat gebeurt volgens bewoners te vaak en met te hoge snelheid.

Hun wijk is er niet op ingericht en kinderen kunnen niet meer veilig op straat spelen. De gemeente noemt het echter geen officiële omleiding, maar sluisverkeer. Daarom zet men sinds er klachten binnenkomen dagelijks een verkeersregelaar op de Vondellaan ter hoogte van het transferium om bestuurders die denken slim te zijn terug te sturen naar de officiële omleidingsroute. Volgens woordvoerder Peter Steinfort is daar positief op gereageerd door de buurtbewoners. Hij leidt uit de klachten af dat bewoners on-

voldoende vooraf waren ingelicht over de werkzaamheden en heeft Enexis daarom gevraagd dit alsnog te doen. Sinds 12 september staat de verkeersregelaar dagelijks van 07.00 uur tot 10.00 uur en van 14.00 uur tot 18.00 uur (niet op zondag).

U hoort bij ons!

U zoekt hoorzorg van topkwaliteit?

Wij nemen de tijd om het beste uit uw gehoor te halen en werken met alle topmerken. Kom eens vrijblijvend praten over de mogelijkheden.

- Zitting bij Gezondheidscentrum Eelde-Paterswolde, 1e verdieping, oneven weken op donderdagmiddag.
- Wij zijn in Zuidhorn ook op zaterdag open.
- Huisbezoek in overleg mogelijk
- Wij werken op afspraak via 0594-500959

2-voudig
audicien
jaar
van het

BRILWEG 3, 9801 GC ZUIDHORN TEL: 0594 - 500 959 WWW.HOORCENTRUMWESTERKWARTIER.NL

installatie - montage

Badkamer - Centrale verwarming
- Dakwerk - Verbouw - Keuken - Tegelwerk - Gas - Water - Elektra - Koperen en zinken dakgoten

• Gespecialiseerd in badkamers •

Haren, telefoon 050-5350062/06-10199085
www.aenh-installaties.nl

BLOESIERKUNST
GROENEVELD

50

1973 - 2023

een afscheid precies
zoals u het wilt

U bent altijd welkom voor een open gesprek.

Bel 050 - 542 59 62
of ga naar monuta.nl/haren.

Helga Talsma

Monuta
Haren-Tynaarlo

bouwbedrijf
Eldering bv

KWALITEIT, VAKMANSCHAP EN HELDERE AFSPRAKEN!

Bouwbedrijf Eldering BV
U.T. Delfiaweg 17
9745 EN Groningen

T 050 - 55 66 433
E info@bouwbedrijfeldering.nl
I www.bouwbedrijfeldering.nl

Al 125 jaar
vertrouwd!

De mooiste plekjes van Haren (deel 6)

Die maken je woongenot compleet

BOEREMAPARK

Mr. Derk Boerema werd als burgemeester van Haren gewaardeerd om zijn inzet voor het groene karakter van ons dorp. Het was in 1933 zijn initiatief in om langs de weg naar Onnen een park te laten aanleggen. In het kader van werkverschaffing kwamen mensen van verre om het werk te doen en vooral om de grote vijver handmatig uit te graven. De burgemeester overleed onverwacht in 1935 en als eerbetoon werd het nieuwe park in 1936 naar hem genoemd. Vele generaties schaatsten en visten er. Ouders namen hun kinderen mee naar het hertenkamp en doen dat nog steeds. En sinds de omwonenden zich als Stichting Boeremapark inzetten voor het behoud, is het ook het park van culturele evenementen. Burgemeester Derk Boerema zou trots zijn als hij het zag. En u zult blij zijn als u in de buurt van deze groene oase kunt wonen.

Onlangs verkocht op loopafstand van het Boeremapark:
Molenkampsteeg, Haren

Unistee Makelaars | Kromme Elleboog 44 | 9751 RE Haren
050-5352020 | www.unistee.nl | info@unistee.nl

ZATERDAG 23 SEPTEMBER

FASHIONDAG

MUZIEK | DRAAIMOLEN | MODESHOWS

SHOWS
13.00 - 14.30 UUR
VOOR DE BORSEKER

WWW.ERVAARHAREN.NL

6.7 & 8 OKTOBER

CULINAIR HAREN

ETEN | MUZIEK | BORREL | GEZELLIGHEID

VR 6/10 16.00 - 03.00 UUR
ZA 7/10 16.00 - 03.00 UUR
ZO 8/10 13.00 - 20.00 UUR

WWW.ERVAARHAREN.NL

Laten we even gek doen!

De komende weken gaan we op meerdere artikelen te gekke kortingen geven. Gewoon om u een plezier te doen! Kom langs en vraag naar de lopende acties!

- 🌀 nieuwe fietsen
- 🌀 onderhoud
- 🌀 sleutels
- 🌀 sloten
- 🌀 stadsfietsen
- 🌀 kettingsloten
- 🌀 fietsverhuur
- 🌀 helmen
- 🌀 e-bikes
- 🌀 kinderzitjes
- 🌀 stadshybrides
- 🌀 fietstassen
- 🌀 elektrische vouwfietsen
- 🌀 sleutelservice
- 🌀 reparatie
- 🌀 kinderfietsen
- 🌀 verlichting
- 🌀 gebruikte fietsen
- regenkleding
- manden
- kratten
- fietskleding

FIETS SHOP
HAREN

Meerweg 15-17 Haren - 050 534 46 57 - info@fietsshopharen.nl

Huub | van 't Hek

COLUMN
HUUB - WWW.HEKTIC.NL

Slachtoffer - Hulpverlener - Dader : de gevarendriehoek van Jeugdzorg

Slachtoffer

Jeugdhulpverlener “ Hammetje“ Frieda - haar weinig flatteuse bijnaam - is de dochter van een narcistische vader en een veel te meegaande moeder. Vanaf haar 13e jaar ontdekt zij dat haar vader leeft van door hemzelf verzonden leugens. In die wereld heeft haar vader altijd gelijk en is de ander altijd fout. Als hij zijn gelijk niet krijgt, gaat hij schelden en schreeuwen. Indien nodig wordt hij gewelddadig en gaat hij schoppen, slaan en knijpen. Of hij slaat met de oplader van zijn telefoon, dat kan ook. Omdat zijn opvoeding zijn regels volgt: de regels van een gezond pedagogisch klimaat. In die regels staat, dat je kinderen moet begrenzen. Hij trekt aan en hij stoot af. Na een driftbui belooft hij iedereen de mooiste cadeaus en nog mooiere vakanties. Als het op de uitvoering aankomt, geeft hij standaard

niet thuis. Voor de buitenwereld moet hij wel de man zijn die het helemaal gemaakt heeft. Daarom wordt het geld van de kinderbijslag en het KGB (Kind Gebonden Budget) naar zijn rekening overgemaakt. Van dat geld betaalt hij zijn veel te grote en veel te dure auto. Van het inkomen van haar moeder worden eten en drinken, kleren, schoenen en zakgeld betaald.

Hulpverlener

Daarom is Frieda Jeugdhulpverlener geworden. Omdat zij een grote ervaringsdeskundige is. Zij heeft zelf meegemaakt wat zoveel ouders nu als probleem aan haar voorleggen. Haar trauma blijft dat zij haar vader nooit heeft kunnen veranderen. Dat zit haar dagelijks meer dan dwars. Daarom heeft zij een zwak voor de vaders die zo op haar eigen vader lijken. Zij weet precies hoe

zij die mannen moet behandelen. Meegaand zijn, net als haar moeder. Omdat zij van die mannen dan wel de zorg en aandacht krijgt waar haar vader nooit aan toekwam.

Dader

Haar leidinggevende had haar laatst apart genomen voor een heel serieus gesprek. Een serieuze klacht van een cliënt. Waarom, zo vroeg de cliënt zich af, moet elke cliënt zijn kinderen begrenzen volgens de regels van Frieda? Waarom noemt zij de wereld van die mishandelende ouders altijd weer een gezond pedagogisch klimaat? Weet Frieda, dat zij daarmee niet de kinderen beschermt, maar wel de mishandelende ouders? Dringt het tot Frieda door, aldus de cliënt, dat zij een kopie is geworden van haar vader?

Het Clockhuys Plein opent op 6 oktober

Op 6 oktober organiseert het inwonersinitiatief het Clockhuys Plein een feestelijke opening waarvoor alle oudere inwoners van Haren en omliggende dorpen van harte uitgenodigd zijn om kennis te maken met alles dat het Clockhuys Plein te bieden heeft.

Over het Clockhuys Plein

Het Clockhuys Plein is een plein voor bijeenkomsten en activiteiten voor ouderen van 50+ in Haren en omgeving. Inge Jongman, wethouder Zorg & Welzijn van de gemeente Groningen, opent formeel het initiatief en Gerjan Navis, emeritus-hoogleraar leefstijl-geneeskunde, geeft een inkijkje op wat écht helpt om vitaal oud te worden. Daarnaast komt voorzitter Jos Verkuyll, geriater bij het Martini Ziekenhuis, aan het woord over het belang van een initiatief als het Clockhuys Plein. Er is een proeverij van de leuke activiteiten die het Clockhuys Plein aanbiedt. Zo kunt u meedoen aan verkorte

versies van Dansen op Recept, Meezing café en gaat u creatief aan de slag. Het is niet belangrijk hoe mobiel of creatief u bent, gezelligheid staat voorop. Programma van 13-16 uur. Kijk op www.clockhuysplein.nl

Hoe Paul Heikens de bakens verzette

Paul Heikens

Als ondernemer moet je tegenslagen kunnen incasseren. Als je valt moet je weer opstaan en verder gaan. Paul Heikens uit Haren weet er alles van. De laatste keer dat hij in deze krant stond was in de (toen) pas geopende Herbergh die twee maanden na de opening door corona weer dicht moest. Na de corona-ellende herpakte hij zich en is nu weer ‘aan de bak’: met een bijzonder concept.

Crisis

Voordat we het gaan hebben over zijn nieuwe bedrijf moeten we nog wel even terugkijken op de jaren die achter ons liggen. Wat is er met hem gebeurd? Even resumeren: Heikens had een goedlopende uitgeverij van glossy's, maar kon deze in 2020 niet langer rendabel krijgen. Het bedrijf met zeven mensen ging in april 2020 failliet. Juist in die tijd was hij ook horeca ondernemer geworden en had Restaurant De Herbergh in Haren overgenomen. Dat avontuur eindigde later in 2020: “We waren nog maar pas open toen de coronacrisis begon. Heropenen na de twee-

de lockdown had geen zin meer, want onze omzet was na de eerste lockdown al 70% teruggevallen. Er waren genoeg mensen die me financieel wilden steunen door te investeren, maar ik zag heropenen niet meer zitten.”

Overname

Twee bedrijven weg, een lege agenda. Dat was moeilijk te verwerken, maar Heikens zegt dat hij erin kon berusten, doordat de hele economie op zijn kop stond. Er was bij hem geen ruimte voor zelfverwijt. Heikens: “Ik ben goed gaan nadenken over mijn toekomst en heb op een rij gezet waar ik goed in ben:

verkoop, marketing en teamwork. Dus ben ik gaan zoeken naar een bedrijf dat erbij paste. Ik wilde een gezond bedrijf overnemen om het uit te bouwen. En dat heb ik gevonden in een webshop voor brownies in Meppel.”

Vergelijken

Deze brownies-webshop draaide een prima omzet, maar wat voor fijnproever Heikens ook belangrijk was: het product was van een geweldige kwaliteit. “Ik heb ze vergeleken met brownies van andere webshops en was er snel uit: dit was super. Het bedrijf was succesvol, maar het groeide de oprichtster boven het hoofd. Daarom wilde ze het wel aan mij verkopen. Gelukkig heb ik de receptuur ook overgenomen.” Volgens Paul Heikens worden de brownies meestal besteld om als cadeautje aan iemand te laten sturen met toepasselijke verpakkingen en kaartjes. Binnen 24 uur. “Inmiddels hebben we smaken toegevoegd aan het assortiment en we komen binnenkort met een Groninger brownie”, zegt hij. “Verder hebben we bonbons ontwikkeld op basis van de likeurtjes van Hooghoudt.”

Doosje

Paul Heikens zegt gelukkig te zijn met zijn nieuwe bedrijf, want hij kan weer marketeer zijn met een product waar hij helemaal achter staat. Enthousiast opent hij een doosje en reikt een brownie aan. De verslaggever is overtuigd. Wie de nieuwe wereld van Paul Heikens wil leren kennen kan kijken op: www.browniesperpost.nl

Rijksstraatweg 178, Haren
Telefoon 050 - 537 11 86

Gezellig

Het uitzoeken van een nieuwe bril mag ook best gezellig zijn, toch?
Neem gerust iemand mee.
De koffie staat klaar.

• Een unieke en eigentijdse collectie monturen • Zonnebrillen
• Service • Contactlenzen • Accessoires • Oogmeting

Bert | Heikens
huisarts in Haren

COLUMN

Zorg en hulp

Wij waren op vakantie in Italië dit jaar, op Sardinië om precies te zijn. Een leuke band deed de vakantiepret tijdelijk even drukken. Na vele uren stil te hebben gestaan, wachtend op verdere hulp, werden we intussen geholpen door allerlei vriendelijke Italianen. Mede door deze mensen kregen we uiteindelijk toch de juiste hulp, erg fijn. Onlangs was ik er op een snelweg getuige van hoe auto in de sloot belandde. Ik was als een van de eersten erbij. Bij aankomst bleek de man gelukkig ongedeerd, wonder boven wonder. Ook hier was ik getuige van veel vriendelijke en behulpzame mensen. De hulpverleningsdiensten inclusief. Zij gingen geroutineerd aan het werk en door teamwork was de situatie snel onder controle.

Ik realiseerde mij dat dit in mijn dagelijkse praktijk ook op dezelfde manier plaatsvindt. Dit zie je bijvoorbeeld bij kinderen die mantelzorg verlenen bij hun bejaarde ouders. Ik maak inmiddels wekelijks, soms zelfs dagelijks, mee dat ik hierin een rol moet spelen. Zwaar en tijdrovend, maar zeker ook dankbaar werk als je ziet hoe goed er door meerdere hulpverleners samen wordt gewerkt om de betreffende patiënt en diens familie te ondersteunen. Ook hierbij merk ik dat velen zich maximaal inzetten, ondanks dat het soms moeilijk is. Door begrip voor elkaars situatie te hebben en vriendelijk en rustig te blijven onder alle omstandigheden, lukt het meestal nog goed om elkaar te ondersteunen in de zorg rond iemand. Maar soms flitst het wel eens door mijn hoofd hoe het moet als er bijvoorbeeld een tekort zal komen aan de ambulances, politie en brandweer in Nederland. En wat als er straks een nog groter tekort ontstaat aan thuiszorg en andere betrokkenen rondom een patiënt? In vele delen van Nederland is dit al zo ver. Ik sta er maar niet al te lang bij stil en realiseer me dat zorgen voor elkaar een goede eigenschap is van de mens en dat maakt vaak echt het verschil.

Harenaars willen auto's delen

Op initiatief van inwoners van Haren (Duurzaam Haren) wordt een poging gewaagd om het project Samen Slim Rijden van de grond te krijgen. Auto's staan 95% van de tijd stil en dat vraagt om 'delen' en efficiënter gebruik. Commerciële initiatieven mislukten en daarom kozen de Harenaars nu voor dit project. Matthias Heinemann, één van de pioniers, zegt: "Samen Slim Rijden Haren is iets heel lokaals, waar je de auto gaat delen met een kleinere groep mensen (buren, andere Harenaars) die elkaar kennen en zorg dragen voor de gemeenschap-

pelijke auto. Voorbeelden? Een gezin wiens auto net is stuk gegaan, gaat de auto niet meer vervangen, maar delen. Een ander gezin gaat hun tweede auto wegdoen en een derde gezin gaat het leasecontract van hun auto niet meer verlengen, maar een auto delen." Volgens Heinemann worden eerst twee deelauto's aangeschaft, waarvan één is voorzien van een trekhaak. "En een deelnemer stelt daarbij zijn fietsendrager beschikbaar." De coöperatie Duurzaam Haren omarmt dit project en betaalt de opstartkosten. Voor info en aanmelden:

www.onzeauto.com/samenslimrijden/haren

Sociale Brigade dendert door

De Sociale Brigade Haren is het opmerkelijke en professioneel georganiseerde initiatief van betrokken mensen uit Haren en omgeving, die bijspringen in tijden van nood. De groep richt zich onvermoeibaar vooral op de situatie in Oekraïne met inzamelingsacties. Achter de brigade zitten louter vrijwilligers, waarvan Willemijn Kemp één van de roergangers is. Naast Harenaars hebben zich ook vluchtelingen uit Oekraïne aangesloten. Zie www.socialebrigade.com

Inzamelingen

De Sociale brigade zoekt verbinding met andere partijen, zoals het buurtinitiatief Energiek Maarwold en Westerholm aan de Irenel aan te Haren. Willemijn Kemp laat weten dat de Sociale Brigade op dat adres sinds 9 september iedere zaterdag van 13.00-17.00 uur spullen voor Oekraïne inzamelt (zoals men dat ook al in de stad doet).

Wat is er nodig?

De brigade hoopt op houdbare levensmiddelen, medische producten, powerbanks, generatoren, slaapzakken, zaklampen, kaarsen en hygiëneproducten. Deze worden allemaal met eigen diensten naar het oorlogsgebied gebracht.

De Gazonmaaier
Tuin- en Parkmachines

Sinds 1936 de grootste gazonmaaier-specialist van het noorden

SALE

Tot wel 25% korting op
loopmaaiers, zitmaaiers
en tuingereedschap

Rijksstraatweg 307, 9752 CE Haren
050-5345120
www.gazonmaaier.nl

De vier stappen van Scholtmeijer

- 1 Uw wensen inventariseren
- 2 Offerte
- 3 Ontwerp
- 4 Oplevering volgens plan

Alles in één vertrouwde hand en dus zonder zorgen. Voor verbouw en nieuwbouw.

**Altijd
paraat
voor extra
service**

fa. Scholtmeijer
Aannemersbedrijf

Felland Noord 7, Haren | Telefoonnummer 050 - 534 72 88

BEWONERS MOLENBUURT NIJDIG OP GEMEENTE WEGENS OMLEIDINGSROUTE DOOR HUN STRATEN

SIMONVDMOLEN.NL

WERELD WINKELHaren
natuurlijk fairtrade

DOPPERS
20% korting
van 20 - 30 sept

open di - za: 11.00 - 17.00 uur
Hortuslaan 4 Haren 050-5348403
www.wereldwinkelharen.nl

Autofirst-OLDEMAN.NL
GRATIS HAAL EN BRENG SERVICE

ONDERHOUD ALLE MERKEN!
OOK CAMPERS & LICHTER BEDRIJFSWAGENS

sales@auto-oldeman.nl Akeleiweg 115 Groningen

BEL VOOR EEN OFFERTE
SUBARU 050-5420505 DAIHATSU

Deskundig en
onafhankelijk advies
in verzekeringen

- voor particulieren en MKB
- persoonlijk contact
- kantoor in Haren

groenewoudassurantien.nl

**groenewoud
assurantiën**

UITVAARTZORG
Memorum

Afscheid op eigen wijze...

Sil van Hetteema
06 50 25 80 85
Dag en nacht bereikbaar
www.memorum.nl

Ook als u elders
verzekerd bent

DE NIEUWSTE FLYER VAN 2024

STERKE 85/95NM MIDDENMOTER EN ALTIJD EEN 750WH ACCU VOOR EEN GROTE ACTIERADIUS.

FLYER
CENTER
HAREN

Rijwielhuis KLEI
Anjerplein 3 9753 GT Haren

Tel. 050 - 5253731

Rek.nr. NL27 ABNA 0561 2017 22

Btw.nr. NL001426860B66

www.rijwielhuisklei.nl

info@rijwielhuisklei.nl

Fysiotherapie Centrum Raadhuisplein

Nazorg bij Fysiotherapie Centrum Raadhuisplein; een bewuste keuze!

Wist u dat u bij ons op maat kunt sporten onder begeleiding van één van onze therapeuten of onze paramedische fitnesstrainer?

Na fysiotherapeutische behandeling van uw klacht kan training op maat gewenst zijn voor het optimaliseren van het eigen functioneren en ter voorkoming van nieuwe klachten. Aangezien de zorgpakketten vaak niet toereikend zijn, hebben we fysiotherapeutische nazorgtrajecten ontwikkeld (bijvoorbeeld in geval van Covid, knievalidatie, etc.).

Met ons nazorgtraject kan tegen een betaalbaar tarief onder specialistische begeleiding getraind worden met maximaal resultaat. U kunt voor training via het betaalde nazorgtraject kiezen als u de vanuit uw zorgpakket te vergoeden behandelingen wilt sparen voor fysiotherapeutische behandeling en/of als u het maximum aantal uit uw zorgpakket te vergoeden behandelingen hebt bereikt. De training wordt zowel één op één als in de vorm van een abonnement aangeboden. Na zorgvuldige overdracht naar de therapeut die de training gaat verzorgen, worden het verloop en de voortgang gemeten aan de hand van de gestelde fysiotherapeutische doelen. Als ons nazorgtraject met optimaal resultaat afgerond is, kunt u desgewenst weer verantwoord sporten bij de reguliere sportscholen.

Op onze website www.fysioharen.nl vindt u meer informatie over ons aanbod en de verschillende nazorgtrajecten met elk een eigen doelgroep. Uiteraard is steeds de samenwerking met Martin Starkenburg van Sterk & Vitaal van toepassing: 'Samen de beste zorg'.

Samen de beste zorg!

Raadhuisplein 14 | Mellenssteeg 41-B
9751 AN Haren | 9753 HL Haren
Tel.: 050-5344629
info@fysioharen.nl

29 september **FULL MOON SWIM**
30 september **OPEN DAG SAILABILITY**
7 en 8 oktober **SAILHORSE TEAMZEILEN**
29 oktober **WORLD SWIM HAT DAY**

kijk op
VWDTP.nl
voor meer informatie
of aanmelden

ZOVEEL MEER!

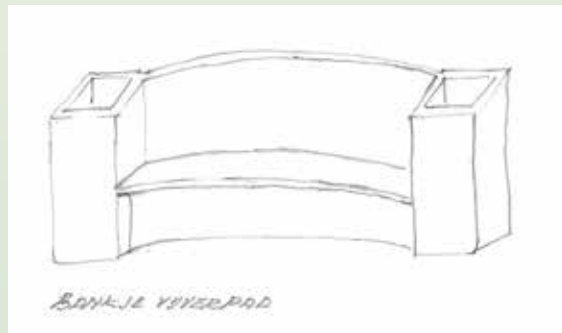
Kom kijken, voel je welkom!

Oud | Haren
RUBRIEK
OLD GO

Roelof van Wijk
www.oldgo.nl

Aan het Vijverpad te Haren achter een woonhuis aan de Blekenweg heeft een stenen bank gestaan, waarschijnlijk bedoeld als een rustmoment voor wandelaars en bewonderaars van de vijver in het Buiten 'De Koepel' van professor Middendorp. Het Tuindorp met straten als Vijverpad en Blekenweg zijn immers aangelegd op de grond van het Buiten dat door de Staatsspoorwegen was aangekocht, met de bedoeling er woningen te bouwen voor het spoorwegpersoneel van het rangeerterrein Onnen.

De bank werd door de week en in het weekend een verzamelplaats- een hangplek- van jongeren. Dat tegen de zin van de toenmalige bewoners van de Blekenweg nummer 16, zij ondervonden overlast en konden hun tuin niet meer goed benutten en ervan genieten, ook al wegens het afval dat tijdens het gebruik van door de jongeren werd gedropt, niet alleen op de bank, maar ook in de tuin. Op den duur, het is dan juni 1960, schreven de bewoners van nummer 16 een brief naar de toenmalige burgemeester van Haren, Mr Van Ketwich Verschuur, waarin op

Een hangbank aan het Vijverpad

beschaaft, badinerende en humoristische toon verslag werd gedaan waarvoor de bank door de jongeren werd gebruikt:

- als doel bij het balletje trappen, de bal ging natuurlijk vaak genoeg over het doel en kwam in de tuin
- als gymtoestel, waarbij een achter de bank staande boom de rekstok werd
- als plaats waar jongeren zich ophielden en sterke stukken lieten zien
- als toilet van de allerkleinste kinderen in de bloembakken.

De burgemeester, aangenaam verrast door de toon van de brief, die nu eens niet als klacht overkwam, wat het natuurlijk wel was, bleek het wel eens te zijn met de bewoner van nummer 16. Hij adviseerde de zaak niet al te tragisch op te vatten, de tuin goed af te sluiten met een hek en een afrastering van groen. Hij beloofde contact op te nemen met de ambtenaren van gemeentewerken om te zien welke maatregelen de gemeente zou kunnen nemen om de overlast te verminderen, dan wel geheel weg te werken. Daarna is de bank geheel verwijderd en op een andere plaats langs de vijver is een nieuwe bank geplaatst, de oude bank gaf ook geen goed zicht meer op de vijver, door alle gegroeide bossages, en de plek van de bank werd al snel bij de tuin getrokken en voorzien van een inrit/ parkeerplaats. Bij de vijver werd een andere bank, een standaard 'gemeente' bank geplaatst. Helaas is een foto van de stenen bank niet gevonden, bijgevoegd is een schets van de bank zoals bewoners en anderen zich dat herinneren.

Rolls Royce onder de e-Bikes in Haren

Sinds deze maand is de bekende Groningse rijwielhuis Klei in Haren gevestigd. Eelco en Dina zijn neergestreken aan het Anjerplein en ze brengen een mooi product mee. "We hebben een keuze gemaakt en richten ons geheel op Flyer e-Bikes", zegt hij.

Eelco is de eerste om te erkennen dat de e-Bikes van Flyer niet goedkoop zijn, maar dat is goed te verklaren. Eelco: "Als je aan een willekeurige fiets schudt, merk je vaak dat er veel beweging in het frame zit. Bij Flyer niet. Dat frame is stijf en solide. Verder worden er in deze fiets alleen de beste materialen gebruikt. Het is echte Zwitserse klasse." Een klant uit Assen komt de winkel binnen en die bevestigt het verhaal. "Alles is mooi en sterk en hij doet het altijd. Daarom koos ik dit merk." Eelco is niet verrast

door deze bijval. Hij en Dina staan dan ook vierkant achter dit merk. "In Nederland zijn twee winkels die zich helemaal op Flyer richten en wij zijn daar eentje van."

Rolls

In Groningen moesten we weg omdat de gemeente het pand nodig had voor wijkvernieuwing rond het NS-station. "We hebben klan-

ten uit de wijde omgeving van Groningen en ook veel in Haren", zegt Eelco. "Naar een winkel in hartje Groningen wilden we niet, dus toen we het Anjerplein in Haren ontdekten, leek ons dat een goede plek." Het stel twijfelde nog een paar maanden, maar zette dus begin september de grote stap. De winkel is ruim; de werkplaats is schoon en efficiënt ingericht. Eelco en Dina hebben het nu al druk, maar denken de komende tijd nog veel Harenaren enthousiast te kunnen maken. "Dit is de Rolls Royce onder de e-Bikes", lacht hij.

Eelco en Dina zijn neergestreken in Haren

Voor al uw werkzaamheden op het gebied van:

- Elektra, gas en waterinstallaties
- Sanitaire en verwarmingsinstallaties
- Zink, dakbedekking en riolering
- Verlichting, ventilatie, netwerkverbindingen
- Veilig thuis keurwoning

VERBOUW, NIEUWBOUW EN RENOVATIE

Rijksstraatweg 64 9756 AH Glimmen
T 050 406 1362 F 050 406 2872 smidglimmen.nl

Wat attent van je!

Om brownies per post met jouw persoonlijke boodschap voor mijn verjaardag te sturen.

The original since 2010

www.browniesperpost.nl

LEZINGEN - MUZIEK - EXPOSITIES - PODIUMKUNST - FILM

DONDERDAG 28 SEPTEMBER

BROODJE MET ... ARNOLD BERGSM

over het schip 'Ecolution' van Wubbo Ockels.

Locatie | Ons Centrum
 Tijd | 12:00 – 13:00 uur
 Kosten | € 7,00 inclusief broodje en glas (karne)melk.
 Aanmelding | info@geboektinharen.com

ZATERDAG 14 OKTOBER

LADIESNIGHT IN GROENENBERG GLIMMEN

Zaterdag 14 oktober 19.30 uur organiseren we een ladies night. Een gezellige avond waarbij we ook actief zullen zijn. Even weg uit de dagelijkse sleur. Tijdens deze avond kun je deelnemen aan verschillende workshops, dansen, zingen en bonbons maken onder leiding van een professionele danslerares Ans Kremer, zangpedagoge Jildou Duiven en chocolatière, Noa de Bos.

Locatie | De Groenenberg Glimmen
 Aanvang | 19:30 uur
 Kosten | € 10,00
 Aanmelden | activiteiten@de-groenenberg.nl

WOENSDAG 8 NOVEMBER

LEZING

Wouter Heijne vertelt over de manier waarop hij mensen helpt zich te ontspannen via de Wim Hof methode (de Iceman). Hij is wandelcoach, ademcoach en Wim Hof instructeur. Hij coacht mensen die door tegenslag stress in hun lijf en drukte in hun hoofd ervaren. Via natuurlijke hulpbronnen als de ademhaling, de kou en het bos, helpt het om meer ontspanning, focus en helderheid te krijgen.

Locatie | De Groenenberg Glimmen
 Aanvang | 19:30 uur
 Opgave | activiteiten@de-groenenberg.nl

zinnzorg.nl

Maak het verschil als vrijwilliger in de ouderenzorg! Al vanaf een paar uur per maand.

Werken in jouw buurt. In Groningen, Haren en Hoogezand. Kijk voor meer informatie op onze website.

ZINN

- Wandelfanaat?** Maak gezellig een wandeling met een bewoner.
- Muzikaal talent?** Deel jouw passie met bewoners!
- Bingo!** Met jou als spelleider is het altijd prijs.
- Gezelschapsmens?** Kom koffie drinken of een spelletje doen met bewoners.
- Sterrenchef?** Kook samen met bewoners lekkere maaltijden. Bakkers ook welkom!
- Kilometervreter?** Word chauffeur voor een van de Buurthuis kamers.

DE NIEUWE COLLECTIE met dames-, heren- en kinderschoenen

WELKOM

IN ONZE WINKELS IN RODEN EN HAREN.

DE NIEUWSTE MODELLEN ALLE STIJLEN

- Heerestraat 45 Roden •
- Rijksstraatweg 160 Haren •

Molenkamp
schoenenmode - Haren

RIJKSSTRAATWEG 160 - HAREN - WWW.MOLENKAMP.NL

MOLENKAMP.NL

VOLOP KEUS!!

Hoe is het nu met Manya?

In 1999 stond Manizha Nabizada als 12-jarig meisje op de voorpagina van Haren de Krant. Ze werd Manya genoemd en liet dat maar zo. Ze was met haar broertjes en ouders in 1997 gevlucht voor het geweld in Afghanistan en het enige dat telde was dat zij zich in ons land veilig voelde. Het gezin had dood en verderf meegemaakt. "Ik wil doktersassistente worden", zei ze. Hoe zou het nu met 'Manya' zijn?

Knipsel voorpagina 1999

Visie

Manizha is inmiddels een volwassen vrouw, getrouwd en moeder van drie kinderen. Maar er is meer dan dat. De kracht die zij als kind al uitstraalde heeft haar gebracht tot het ondernemerschap met een duidelijke visie. Haar cosmetica-bedrijf Queen Tarzi bloeit en heeft een beweging in gang gebracht waarin Woman Power de norm is. Haar Queen Tarzi foundation & events organiseert bovendien evenementen en bijeenkomsten voor vrouwen. Vrouwelijke ondernemers krijgen hier de kans om te netwerken, presentaties van motivational speakers bij te wonen en

de eerste stappen te zetten richting het realiseren van hun droomcarrière. Manizha: "De non-profit organisatie Stichting Queen Tarzi & friends is onze manier om terug te geven aan de samenleving. Met het ingezamelde geld bouwen we momenteel waterputten in Afghanistan en blijven we doorlopend vluchtelingen en oorlogsslachtoffers in Afghanistan helpen."

Container

In 1999 woonde het gezin aan de Kastanjelaan in Glimmen en Manizha ging naar OBS de Meent. Ze herinnert zich de vlucht uit haar

thuisland nog goed, maar ook hoe zij zich in Glimmen veilig en welkom voelde. "Glimmen was mijn eerste veilige thuishaven na de vlucht", zegt ze. Ze weet ook nog precies hoe pijnlijk zij het vond om te zien hoe haar ouders, die in Afghanistan zakenmensen waren, in het vluchtelingenkamp in de rij moesten staan voor eten en ook hoeveel moeite haar vader had met die vernederende situatie. Hij verwarmde blikjes tonijn op het theelichtje, om maar niet in de rij te hoeven staan. Manizha: "Ik zie nog voor me hoe ik eens van school naar huis fietste en mijn vader kleding zag pakken die naast een kledingcontainer lag. Thuis ging hij die strijken en gaf het aan ons alsof het nieuwe kleding was. Ik realiseer me nu wat hij toen allemaal heeft moeten achterlaten."

Krant van toen

Manizha studeerde inderdaad voor doktersassistente en werkte bij de huisartsenpost in Amsterdam. Daarna studeerde ze Fiscaal Recht. Daarna startte ze haar bedrijf.

In Haren de Krant (1999) vertelt Manizha dat ze er destijds van overtuigd was dat Nederland het gezin niet zou terugsturen naar Afghanistan. "Het is daar slecht en gevaarlijk", zei ze toen. De naam Manya, zoals zij in Glimmen werd genoemd, is niet haar echte naam. Zelf denkt ze dat kinderen haar zo zijn gaan noemen en dat ze toen niet durfde zeggen dat ze eigenlijk Manizha heette. Maar ja, wat is het belang van een naam? Wat telt is wie ze was en het is fascinerend om te zien hoe het nu met haar gaat.

Zie: www.queentarzi.com

Manizha Nabizada nu (bron: YouTube interview)

Op haar website

Over Manizha: "Haar liefde voor Nederland en de liefde voor het omarmen van de Manizha die ze is geworden, is de drijfveer achter alles wat ze doet. LIEFDE en dankbaarheid zijn dé magische sleutelwoorden."

Bij Boekhandel Boomker

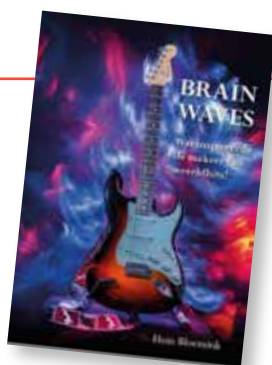

Hein Bloemink

Lezing over inspiratie in popmuziek

Op zondag 15 oktober om 15.00 uur geeft auteur Hein Bloemink (Haren de Krant) een muzikale lezing over zijn recente boek Brainwaves. In dat boek ontrafelt hij de inspiratiebronnen van 41 bekende hits in de popmuziek van de jaren 60 tot nu. Tijdens de lezing worden muziekfrag-

menten gedraaid en de smakelijke verhalen over de inspiratie erachter verteld. Speciale gast is componist Chris Fictoor uit Groningen, die iets zal vertellen over het proces van inspiratie tijdens het componeren van muziek. Tickets zijn te bestellen via www.geboektinharen.com

Taxateur van Groningen

Taxateur van Groningen, uw taxateur als u een taxatierapport nodig heeft bij

- verbouw woning
- aankoop woning (bestaande woning, nieuwbouw woning en woning voor verhuur)
- oversluiten hypotheek
- overbrugging ivm aankoop andere woning

www.taxateurvangroningen.nl
info@makelaarharen.nl
 050 5344911

Bartelds Hoveniersbedrijf

ontwerp, aanleg en onderhoud (050) 406 19 91 www.bartelds.nl

Aanhanger verhuur

Budgetkar

Verhuur v.a. € 9,00 *

Klantenwaardering: 9,1

Reserveer op Budgetkar.nl, via onze app, of bel met een van onze locaties

* € 9,00 voor 2 uur: open aanhanger. Excl. huur aanhangernet € 1,50

Total de Punt, Total Haren & Kluswijs Haren

In Haren op zoek naar...

Bitter-zoete herinneringen

We hebben in Haren gezocht naar verhalen en sporen van Nederlands-Indië. We kregen verhalen met emoties te horen.

收容所 Camp	爪哇 爪哇 8691	No. 號	爪哇 8691
姓名 Name	[Redacted]	生年月日 Date of Birth	1908-5-20
國籍 Nationality	[Redacted]	所屬部隊 Unit	[Redacted]
階級 Rank	[Redacted]	捕獲年月日 Date of Capture	1945-5-5
捕獲場所 Place of Capture	爪哇	姓名 Father's Name	[Redacted]
父名 Father's Name	[Redacted]	姓名 Mother's Name	[Redacted]
本籍地 Place of Origin	[Redacted]	職業 Occupation	[Redacted]
通報先 Destination of Report	[Redacted]	備註 Remark	68031

Hiernaast leest u hoe er ook in Haren nog veel wordt teruggedacht aan die tijd. Het zijn zowel bittere als zoete herinneringen. Het idee voor deze pagina's kwam van Wopke Grobben uit Haren.

De kolonie Nederlands-Indië ontstond uit veroveringen van gebieden en handelsroutes vanaf de 16e eeuw door de Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC). Nadat de VOC was overgenomen door de Nederlandse staat, werden in de 19e en 20e eeuw grote gebieden veroverd door middel van vele bloedige oorlogen en strafexpedities door het Nederlandse koloniale leger, het KNIL (bron: Wikipedia). In de Tweede Wereldoorlog was het land vanaf 1942 bezet door Japan, dat er een schrikbewind met interneringskampen uitoefende. In 1945 werd de Japanse bezetting beëindigd, maar begon er een vrijheidsoorlog van Soekarno tegen Nederland. De kolonie werd eind 1949 opgegeven na een afschuwelijke strijd tussen het Nederlandse leger en het KNIL tegen het TNI van Soekarno. Ook van die strijd zijn er nog littekens te vinden.

Isabella Marrink, Haren

Als klein meisje proefde Isabella Marrink de sfeer van Indië bij haar opa en oma. Ze schreef er een verhaal over.

“Heb je al gegeten?”

In 1950 kwamen mijn opa en oma uit Nederlands-Indië, zij gingen destijds aan de Kerklaan in Haren wonen op nummer 19 en mijn ouders gingen in 1957 op nummer 17 wonen. Ik ben in 1957 aan de Kerklaan geboren, wij woonden dus naast mijn opa en oma en dat was erg gezellig.

Mijn oma kon lekker Indisch koken en ze maakte de heerlijkste gerechten, die uit een kleine keuken kwamen. Er waren destijds nog niet zoveel Indonesische kruiden te koop, maar toch wist ze altijd wel iets te vinden op de markt in Groningen. Vaak kookte ze voor de hele straat, iedereen was welkom en kon altijd mee eten. Het eerste wat ze vroeg als er iemand op bezoek kwam was: “heb je al gegeten?”, het maakte niet uit wat het antwoord was, binnen de kortst mogelijke tijd had diegene een bordje rijst met groente, vis of vlees op schoot. Als er familie of Indische vrienden op bezoek kwamen, werd er spontaan gezongen en muziek gemaakt op de piano en meegebrachte gitaren en andere muziekinstrumenten en iedereen kreeg een bordje nasi (rijst) met toebehoren.

Mijn moeder kon ook lekker Indisch koken en ik heb het weer van haar geleerd. Bij ons thuis kon ook iedereen mee eten, op elk tijdstip van de dag. Vriendjes, vriendinnetjes, wie maar binnenkwam. Zelfs de melkboer (de heer Piet v.d. Veen), de bakker en de kruidenier, die toen nog aan huis kwamen, kregen op zaterdag een lekker bordje nasi goreng. Veel mensen uit Haren kenden ons, omdat we destijds opvielen. Er woonden vroeger niet zo veel Indo's in Haren. De meeste Indische mensen kenden elkaar ook wel. Bij mijn opa en oma en bij ons thuis hadden we veel meubelstukken, schilderijen, wayangpoppen, batik, etc. die aan Nederlands-Indië herinnerden. En ook de verhalen uit die tijd waren altijd boeiend. Mijn opa heeft in de oorlog aan de Birma spoorlijn gewerkt, hij kon

Achter het huis aan de Kerklaan in Haren, waar zoete herinneringen in de jaren 60 werden gedeeld.

hier niet echt over praten maar heeft daar vreselijke dingen mee gemaakt. Toch wist hij nog van het leven te genieten. Er waren er ook minder leuke dingen, want ik werd destijds uitgescholden voor “pinda” of “poepchinese” en ik kreeg soms drommen kinderen achter mij aan vanwege mijn gekleurde kleding en mijn kroeshaar. In 1986 zijn mijn broer, man en ik met mijn moeder naar Indone-

sië geweest, dat was voor haar de eerste keer nadat ze daar weg zijn gegaan. Dit was zeer emotioneel voor haar. Zelf ben ik meerdere keren in Indonesië geweest, de eerste keer was in 1981. Het is daar zo herkenbaar: de geur van de kruiden, de gastvrijheid en nog véél meer. Nu weet ik waar mijn liefde voor kleur vandaan komt, want alles is daar heel kleurrijk, de mensen, de natuur, het eten. In 2009

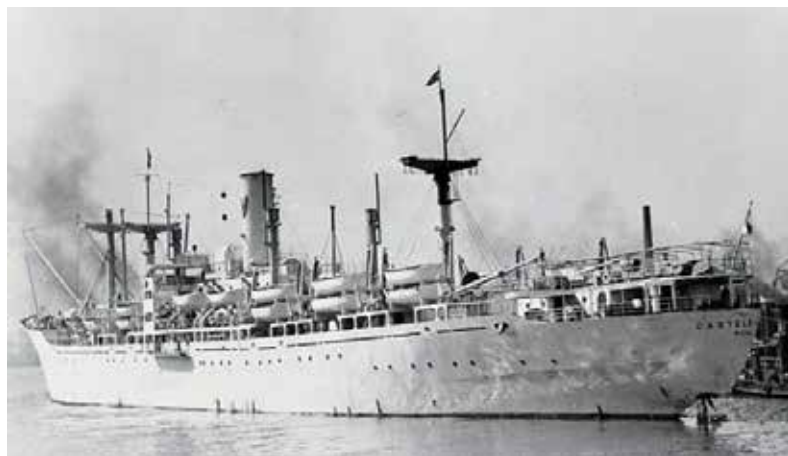
(mijn moeder was toen al overleden) zijn mijn man en ik met de kinderen naar Indonesië geweest en hebben daar rondgereisd en de roots van mijn grootouders en moeder gevolgd, we hebben de plekken bezocht waar ze gewoon hebben. Het was een prachtige reis die voor altijd in onze herinnering zal blijven.

aan Nederlands-Indië

Het zit (nog) diep.

Linda van Rooij, Haren

Nederlands-Indië roept gemengde gevoelens op bij Linda. De relaties binnen haar familie zijn verstoord en de oorsprong daarvan ligt in de oorlogsjaren, waarin Nederlands-Indië werd bezet door Japan en de eerste jaren daarna.

De boze geest van Indië waarde rond

Ze groeide op in de jaren 70 in een sfeer van agressie en geweld. Haar vader kon zijn driftbuien niet bedwingen en sloeg regelmatig. Haar moeder kreeg slaag, maar Linda net zo goed. Ze besepte pas als volwassene dat haar vader de agressie van de Japanse bezetting in zijn dna had.

Linda: "Hij heeft als jong kind tot zijn negende in een Japans gevangenkamp gezeten en daar waarschijnlijk traumatische dingen meegemaakt. Als kind onderging ik vol angst zijn driftbuien en begreep niet waardoor dat kwam. Later begon ik pas te begrijpen dat hij ook slachtoffer van die oorlog in Indië was. Mijn vader is in het Japenkamp opgegroeid met geweld. Men sprak er daarna niet meer over en ging over tot de orde van de dag. Zijn vader (mijn opa dus) zat namelijk in het KNIL en er was ook bij hem thuis sprake van een behoorlijke militaire discipline met fysieke straffen. Velen van die generatie hebben waarschijnlijk nooit verwerkt wat ze toen hebben doorgemaakt."

Scheiden

Met de wijsheid van nu is dus wel te verklaren waardoor Linda's vader gewelddadig was en zijn gezin bij vlagen terroriseerde. Maar het maakt haar ervaringen als opgroeiend meisje niet minder pijnlijk. Linda: "Ik weet nog hoe hij mijn moeder regelmatig sloeg. Ik ben er toen een aantal keren tussen gesprongen en ving de klappen op. Hij heeft mij in mijn gezicht geslagen, en heeft me tijdens een woedeaanval ook eens van de trap

gegooid. Maar de voortdurende angst voor een mogelijke woedeaanval was het ergste. Altijd op je hoede moeten zijn." Je kunt gerust zeggen dat de boze geest van Nederlands-Indië in het ouderlijk huis van Linda rondwaarde. Haar moeder was niet tegen de voortdurende strijd opgewassen en kon haar kinderen niet beschermen. Als tiener durfde Linda voor het eerst voor zichzelf op te komen en terug te slaan. Moeders ultieme daad van verzet was toen: scheiden. En dat heeft ze gedaan.

Mes

Haar vader begon hen daarna te stalken en er was een keer dat zij een mes bij de hand hield, toen hij hun huis was binnengedrongen. Het mes heeft ze niet hoeven gebruiken, gelukkig. Op een gegeven moment ging het met haar vader niet goed en hij zocht weer contact. Toen Linda hem vroeg naar waarom hij zich jaren zo agressief naar zijn vrouw en kinderen had gedragen ontkende hij wat er allemaal gebeurd was. Daardoor was eventueel vergeven van zijn gedrag niet mogelijk. Ze heeft daarna de naam van haar moeder aangenomen, omdat ze niet meer geassocieerd wilde worden met haar vader.

Etenstijd

Onlangs overleed haar moeder en haar vader overleed vrij kort daarna. Zijn dood gaf voor Linda, hoe wrang ook, een soort van rust. Er brak een tijd van reflectie aan, waarin ze onder ogen ziet dat hij het geweld van Nederlands-Indië heeft meegenomen in zijn eigen generatie. En dat de daaropvolgende generatie er ook onder heeft geleden. "Ik ben niet grootgebracht met de belangrijke emotionele vaardigheden die nodig zijn in je verdere leven. Ook worstelde ik met mijn gevoel van eigenwaarde

en kon lastig omgaan met moeilijke emoties (verdriet, angst, bang zijn voor ruzies). In het ouderlijk huis voelde ik stress rond etenstijd, omdat hij vaak agressief werd als hij thuiskwam van het werk." Linda raakte de spanning nooit kwijt, maar heeft de patronen van geweld kunnen doorbreken om het daardoor niet over te dragen aan de volgende generatie. Door haar veerkracht lukte het haar om haar eigen leven op te bouwen.

Mooie jaren

Linda vindt, alles overdenkend, dat hem wel veel te verwijten valt. "Hij had hulp kunnen zoeken voor zijn agressie, ook al was dat toen nog niet heel gebruikelijk. Dat heeft hij niet gedaan." Wat ze jammer vindt is dat in haar jeugd nooit ruimte was voor de herinneringen aan mooie jaren in Nederlands-Indië. Want die waren er vast ook. Maar daarover werd niet gesproken.

*De naam Linda is gefingeerd om moeilijkheden in de familie te vermijden.

Niet langer trots op 'Bandoeng'?

Dit huis droeg tot 1950 de naam Bandoeng. Dat is een grote stad op Westelijk-Java, die in de jaren 1940-1950 een symbolische betekenis had voor Nederland. Voor communicatie werd in Bandoeng het zend- en ontvangerstation Radio Malabar gebruikt, dat intercontinentaal telefoneren mogelijk maakte met Nederland ('Hallo, Bandoeng?'). In deze stad woonde Geert Scheper, KNIL-militair en daar is hij in 1933 getrouwd, terwijl zijn bruid in Aduard verbleef (trouwen met de handschoen, heette dat). Zij verhuisde daarna ook naar Bandoeng en het stel had een onbezorgd leven, mét een baboe die het huis verzorgde. In 1935 moest Scheper om gezondheidsredenen afzwaaien en het paar vertrok naar Haren, waar zij voor 3800

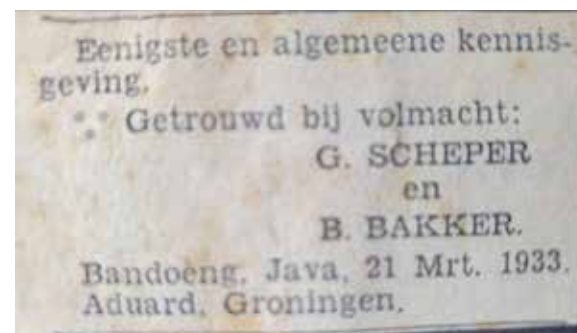
Viaductweg, Haren

gulden een leuke woning aan de Viaductweg kochten. Trots en met enige heimwee werd de gevel voorzien van de naam Bandoeng, verwijzend naar de mooie tijd in Indië. Echter toen de stad in de oorlog synoniem werd voor twee Japanse interneringskampen en toen

Soekarno in 1950 Nederlands-Indië had overgenomen, kreeg de naam Bandoeng een andere lading. Waarschijnlijk heeft Geert Scheper om die redenen toen de naam eraf gehaald. Achter het verwijderen van de naam zit dus een verhaal vol symboliek.

Het goede leven in Indië

Advertentie huwelijk

Indië op gevels

▼ Senang, Meerweg, Haren

De naamgever van dit huis heeft ongetwijfeld mooie herinneringen gehad aan Nederlands-Indië. Het woord 'senang' betekent: 'lekker in je vel zitten' en komt uit het Maleis. Veel van dergelijke woordjes zijn door reizigers en zeelui van de VOC uit Indië meegebracht en geïmporteerd in de Nederlandse taal.

▼ Djokja, Botanicuslaan, Haren

Deze naam zou in 2023 zijn: Yogyakarta. Lang geleden werd de naam echter gespeld als Djokjakarta en in de volksmond werd dat 'Djokja'. Het is de hoofdstad van het eiland Java, dat voorheen behoorde bij Nederlands-Indië en nu Indonesië is. De naamgever van dit dubbele woonhuis uit de jaren 30 koos deze naam, en spelde die (gek genoeg) tussen aanhalingstekens.

▲ Tandjong Slamet, Jachtlaan 23, Haren

De naam kan verwijzen naar het gelijknamige dorp, waar de Deli Tabak Fabriek sinds 1905 een eigen ziekenhuis exploiteerde.

▲ Gedong Soebang, Molenweg, Haren

Dit mogen we zien als het 'huis in Soebang'. Als we deze woorden uit het Maleis vertalen komen we op 'huis/gebouw van Soebang'. De plaats Soebang is de hoofdplaats van het gelijknamig district, regentschap Krawang, West-Java. Het ligt ten noorden van Bandoeng. Dit huis is in 1933 gebouwd en je mag dus aannemen dat de naamgever destijds een connectie had met Soebang.

Marinus Poolman, Groningen

Tot dit jaar woonde hij aan de Hertenlaan in Haren, maar moest verhuizen naar een zorginstelling in Helpman. Daar bladert Marinus Poolman door de fotoboeken van de 'vergeten oorlog' in Indië. Hij was er soldaat tussen 1948 en 1950. Die jaren vergeet hij nooit!

Het is een 'vergeten oorlog'

"Ik maakte deel uit van een vergeeten leger", zegt hij. Poolman doelt op de strijdmacht die van 1946 tot 1950 heeft gevochten voor het behoud van Nederlands-Indië. Daar hoorde hij tegen wil en dank bij. "Ik ben daar in oktober 1948 naartoe gestuurd", zegt hij. "Kort na de eerste politionele actie." Marinus Poolman, 21 jaar oud, een doodgewone jongen uit de buurt van Veendam, reisde met trein en bus naar Amersfoort. "Pas toen hoorde ik dat we naar Indië gingen om daar orde en vrede te brengen", zegt hij. Hij was geweermaker. "Ik heb dit aan bijna niemand ooit verteld", zegt Marinus. "Maar nu wil ik het toch kwijt. Ik kreeg in maart 1950 van mijn commandant, ritmeester H. de Kat Angelino, de opdracht om naar het dorpje Benjawan te gaan om daar wapens te

M. Poolman

gaan repareren voor de TNI, notabene de voormalige vijand! Ik weigerde, want met die wapens waren 6000 van mijn landgenoten doodgeschoten. Mij werd toen gezegd dat ik de gevangenis van Bandoeng zou ingaan als ik weigerde. Die dreiging was heel zwaar, want dan zou ik in de cel komen met Indonesische rampokkers die ik op dat moment haatte. En ik wilde na twee jaar ook weleens naar huis. Onder protest ben ik daarom akkoord gegaan om er met gewapende escorte naar toe te gaan. Ik heb bij de TNI net gedaan alsof ik heel serieus bezig was met die wapens, maar ik deed natuurlijk niks. Sterker, ik heb meer wapens vernield en afgekeurd dan gerepareerd." Dat laatste zegt Marinus met een veelzeggende glimlach.

Soldaat Poolman in Indië

Op zoek naar Indonesische roots:

"Life Changing"

Hij werd onlangs in Indonesië een Kopi Susu genoemd: koffie met melk. "Mijn moeder is Fries, mijn vader Indisch", verklaart Sander Claassen uit Haren het woordgrapje. Onlangs ging hij in Indonesië op zoek naar zijn roots en dat heeft gevolgen.

Sander Claassen: 'spirituele ervaring'

Friesland

Ook voor Claassens familie was het leven in Nederlands-Indië goed, totdat Japan in 1942 het land bezette. "Mijn opa Wim voetbalde in het Nederlands-Indisch elftal en had een goede baan als beheerder van 's Lands Kas", zegt hij. De familie verliet het thuisland (Sulawesi) en nam naast de mooie ook de nare herinneringen (Japanse kampen) mee. Eenmaal in Nederland belandde het gezin Claassen in Friesland, waar 'opa Wim' medeoprichter werd van v.v. Holwerd. Men koos een kerk, een school en integreerde in het Friese leven. Eén van de zonen, Egbert, zou trouwen met Aafke, een Friezin, en naar Usquert verhuizen. Daar groeide hun zoon Sander op.

Roots

Nu, zeventig jaar later, is Sander Claassen op zoek naar zijn wortels, die niet in Usquert maar in het verre Nederlands-Indië liggen. "Deze zomer ging ik erheen en maakte de viering mee van de Indonesische onafhankelijkheid", zegt hij. "Wat me daar allemaal overkwam, zeg. Ik werd als vip behandeld, kreeg traditionele kleding aan. Het voelde als thuiskomen. Ik werd voorgesteld aan de burgemeester en mocht in gesprek met politici. We hebben gepraat over de opgaven die we in Groningen hebben, zoals onderwijs en klimaat. Het gevolg is dat er binnenkort waarschijnlijk een delegatie naar Groningen komt om ervaringen te delen."

Stem

Wat Claassen het diepst raakte was een spirituele ervaring die hij meemaakte tijdens een tocht over het Meer van Tempeh. Hij zegt: "Ik zag opeens het wateroppervlak veranderen. Heel bijzondere golfjes zag ik en ik hoorde als het ware een stem uit het water, die me zei: 'Alles komt goed'. Ik raakte erg geëmotioneerd en vroeg aan de schipper of er een moeder in het water zat. Hij heeft dat beaamd, zonder concreet te worden." Voor Sander Claassen leek het de stem van zijn Indische oorsprong. Het heeft ertoe geleid dat hij een nieuwe koers gaat varen in het leven. "Ik maak geen keuzes meer op basis van angst, maar op basis van vertrouwen. Alles komt goed. Ik heb een veelbelovende sollicitatieprocedure in het onderwijs afgebroken en ga nu voor mezelf beginnen. Ik ga mensen en organisaties met elkaar in contact brengen om moeilijke vraagstukken op te lossen. Alles komt goed."

Harenaar (2e van links)

Indonesische week in Haren (1989)

Roy Voll met de poster die hij ontwierp voor de Indonesische week.

Roy Voll (1951) werkte in de jaren 80 in het Biologisch Centrum aan de Kerklaan en woonde aan de Blekenweg. Hij is geboren in Makassar (Indonesië) en groeide daar op in de nadagen van het koloniale tijdperk.

“Mijn familie leefde tot 1942 in de Nederlandse ‘bubbel’, waar het leven zeer comfortabel was”, zegt hij. “Mijn ouders voelden zich Nederlands en hadden het goed. Mijn vader werkte bij de Koninklijke Paketvaart Maatschappij in Makassar. Mijn opa Frans Smith was hoofd bij ‘s Lands Werken en bouwde aan de logistiek van Zuid Celebes, zoals wegen door de jungle en bruggen. Wat ik van hem meekreeg in mijn opvoeding was zijn betrokkenheid bij de lokale bevolking en cultuur. Dit zit nu ook in mij en ik pas dit nu toe in onze Noord-Nederlandse multi-culturele samenleving.” Aan het goede leven kwam een eind toen het land in 1942 werd bezet door Japan.

Bitter en zoet

De Japanse bezetting was wreed

en werd gevolgd door de onafhankelijkheidsoorlog van 1945-1950. Roy’s vader heeft hem kort voor zijn overlijden verteld wat hij daarin zoal had meegemaakt. Roy: “In een confrontatie met Indonesische vrijheidsstrijders in de jungle had mijn vader de leider van die groep met zijn bajonet gedood. Toen kwam zijn eigen adjudant naar hem toe en vroeg: ‘Wat heb je nu gedaan. Dat was mijn broer!’.” Met dit voorbeeld laat Roy zien hoe in die tijd letterlijk broeders tegenover elkaar hebben gestaan. Zijn ouders overleefden en vertrokken in 1959 naar Nederland. Zijn moeder (95) woont nog steeds in Haren, met bitterzoete herinneringen. Roy: “Zij hield van het leven daar en van de mensen. Ze vond het vreselijk dat het tussen broedervolken tot bloedvergieten is gekomen.”

Haren

In 1989 vroeg de gemeente Haren aan Roy Voll of hij wilde helpen een Indonesische Week te organiseren in en rond het gemeentehuis. Roy: “In Haren woonden veel mensen uit Nederlands-Indië en dat kon je zien aan de namen van mooie huizen. De gemeente wilde de geschiedenis tot leven brengen.” Roy nam de organisatie van de modeshow voor zijn rekening op het Raadhuisplein (met een stewardess van Garuda) en een Food & Beverage Markt. Verder waren er een lezing over de koloniale tijd en een foto-expositie. De publieke belangstelling was groot en de Indonesische ambassadeur was eregast in de Dorpskerk. Roy denkt dat zo’n evenement nu wéér een succes zou kunnen worden, omdat ook jongere generaties interesse hebben in deze geschiedenis.

Wopke Grobber (1970):

Bitterzoete verhalen uit Nederlands-Indië

Hij werkte als schoenontwerper en bereisde de hele wereld, maar nu heerst er wel wat chaos in zijn bestaan. Wopke Grobber zegt dat hij als het ware in de voetsporen is getreden van zijn opa, die als zakenman rijkdom verwierf in het Nederlands-Indië van de jaren 20 en 30. “Nederlanders deden daar alles om succesvol te zijn en dat deed hij dus ook. Die mentaliteit heb ik van hem meegekregen”, zegt Wopke.

Wopke Grobber draagt nog geregeld een sarong. Knipoog naar Indisch verleden.

Hemel op aarde

Als kind kreeg hij van zijn ouders verhalen te horen over mooi Indië. Zijn vader Johan (1927) groeide in welstand op; het gezin woonde in een groot huis met zwembad in Surabaya en de baboe zorgde voor hem. Johans moeder zat in damesclubjes, die hun koks gerechten lieten bereiden van allerlei eilanden. Zo is de Indische rijsttafel ontstaan. Puur als speeltje van de

Hollanders.” Het ontbrak Wopkes vader als kind dus aan niets, Indië was hemel op aarde.

Trauma

In 1942 kwam aan die droom een einde en werden Hollanders en Indiërs wakker in een vijandige wereld. Japan bezette het land. Wopke: “Mijn opa, oma en ook mijn vader kwamen in kampen terecht. Mijn vader was nog maar vijftien

en heeft daar traumatische dingen meegemaakt. Het heeft hem getekend en bepaalde de rest van zijn leven.” Na vier jaar was Johan Grobber weer vrij en als negentienjarige, getraumatiseerde knul ging hij naar Nederland. De zoete herinneringen aan vroeger waren inmiddels in vals licht gezet door de jaren in het kamp. Hij zal mede daardoor zijn leven niet goed op de rails kunnen krijgen.

Niet haten

Wopkes vader Johan deed zijn uiterste best maar kon niet in de schaduw staan van diens vader die het succes van Indië in Almelo gewoon voortzette. Het leverde spanningen op. Tot overmaat van ramp raakte hij in 1980 zijn baan kwijt en werd depressief. Voor Wopke staat het vast dat het contrast van het mooie leven in Indië en de verschrikkingen van het kamp zijn vader ernstig hebben beschadigd. Dat werkte door in zijn eigen jeugd na 1970: “Als kind zag ik hem huilen om de kaping bij De Punt en later bij het nieuws over de decembermoorden in Suriname”, zegt hij. “Dat raakte mij heel diep. Maar ondanks alles heb ik van mijn vader geleerd om Japanners niet te haten. Die waren niet slecht, maar zijn slecht gemaakt.” Wopke heeft grote weerzin tegen oorlog en wijst op de trauma’s die er het ge-

volg van zijn. “Mijn vader is er gek van geworden”, zegt hij.

Inmiddels is Wopke ziek, woont in De Biotoop en worstelt nog met het ingewikkelde verleden van zijn familie en zijn Indische verleden.

“En helaas doet de derde generatie dat ook, merk ik”. Hij zoekt alles uit. Hij opent een koffer met honderden zwartwitfoto’s uit Nederlands-Indië en zegt: “In die koffer is mijn leven begonnen.”

Welvarende opa en oma, Indië was Luilekkerland.

Project bij Sassenhein

Samen Vissen

Mensen met een beperking zul je niet snel met hengels tegenkomen langs de oevers van natuurgebied Sassenhein in Haren. Dankzij Sportvisserij Groningen en Drenthe is het project 'Samen Vissen' van start gegaan met een visdag bij Sassenhein.

Visser Jacques Kruller van de hengelclub heeft samen met anderen een visdag georganiseerd voor bewoners van Zorggroep Meander uit Veendam. Op 5 september werden de deelnemers per bus naar Haren vervoerd, waar alles klaar lag op de speciale rolstoelsteiger. Onder een stralende zon werden veel vissen gevangen (en terug-

gezet). Medewerkers van de zorginstelling waren aanwezig voor de nodige begeleiding. Jacques Kruller kreeg veel enthousiaste reacties te horen en daarom zou hij graag ook eens gaan vissen met bewoners van Harense zorginstellingen. Zij kunnen zich melden via de website www.samenvissen.nl

RUBRIEK

Fysiotherapie bij een nieuwe heup of knie

Fysio Forte
Van Iddekingeweg 65
9721 CB Groningen
050-5270600
fysioforte.nl

Een nieuwe heup of knie kan geplaatst worden om verschillende redenen. De belangrijkste indicatie voor een operatie waarbij een nieuwe heup of knie wordt geplaatst is artrose (slijtage). Artrose betekent dat de kraakbeenlaag in het gewricht dunner en oneffen is geworden, of soms helemaal is verdwenen. Als dan ondanks therapie en training de situatie onvoldoende verbetert, kan besloten worden een nieuwe heup of knie te plaatsen. Een tweede belangrijke reden om een nieuwe heup of knie te plaatsen is een botbreuk.

Fysiotherapie voor de operatie

Als u weet dat u een nieuwe heup of knie krijgt kunt u zich voorbereiden op de operatie. Om u zo goed mogelijk voor te bereiden, is het van belang al voor de operatie te starten met oefeningen. Door middel van oefeningen traint u de spieren en zorgt u dat de heup of knie zo soepel mogelijk blijft. Ook vermindert fysiotherapie voor de operatie de kans op bloedstolsels en versnelt het herstel.

Fysiotherapie na de operatie

Zodra u een heup- of knieprothese heeft gekregen, start het revalidatietraject. Dit proces moet zo snel mogelijk na de operatie gestart worden, zodat u zo snel mogelijk leert leven met uw nieuwe heup of knie. Dit begint met oefeningen die u in bed kunt doen. Zodra uw herstel dat toelaat, kunt u spierversterkende oefeningen en loopoefeningen gaan doen. U krijgt van de fysiotherapeut een oefenschema, die u (onder bege-

leiding van de fysiotherapeut) kunt uitvoeren. Daarnaast krijgt u advies over wat u wel en niet mag doen. Wij komen daarvoor, in ieder geval in de eerste periode, bij u thuis.

Heeft u net een nieuwe heup of knie of krijgt u deze binnenkort? Dan kunt u bij Fysio Forte terecht voor begeleiding op maat. Neem gerust contact op voor meer informatie of het maken van een afspraak.

Achtergrondinformatie over dorpingen, historische informatie, nieuws en columns: harendekrant.nl

WIJ MAKEN RUIMTE VOOR DE NAJAARSCOLLECTIE...

Hoge kortingen tot wel 50%!

FAUTEUILS

LANTAARNS

KUSSENS & PLAIDS

KUNST-BLOEMEN

KAARSEN

Een unieke lifestyle belevingswinkel waar licht, geluid en geuren samenkomen...

OPENINGSTIJDEN
Dinsdag t/m zaterdag
van 10.00 tot 17.00 uur

serena's living...

Actie geldig van dinsdag 12 september t/m dinsdag 3 oktober 2023

| INTERIEUR & DECORATIE | BORGSTEE 7 ASSEN (voorheen Seats en Sofa's)

Rijksverheid

Laat u informeren over het proces om te komen tot het Luchthavenbesluit Eelde

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Groningen Airport Eelde organiseren een informatiemarkt over het proces om te komen tot het Luchthavenbesluit Eelde. In deze uitnodiging leest u hier meer over.

Waarover gaat het project?

De luchthaven Groningen Airport Eelde wil dit jaar een aanvraag voor een luchthavenbesluit indienen bij de minister van Infrastructuur en Waterstaat. In de wet staat dat elke regionale burgerluchthaven van nationale betekenis – waar Groningen Airport Eelde er één van is – over een luchthavenbesluit moet beschikken.

In het luchthavenbesluit worden onder andere vastgelegd:

- grenswaarden en regels omtrent het gebruik van de luchthaven (waaronder de openstelling en gebruikruimte);
- ruimtelijke beperkingengebieden waarbinnen regels gelden onder welke voorwaarden er in de omgeving van de luchthaven wel of niet gebouwd mag worden.

Waarom een informatiemarkt?

De informatiemarkt op Groningen Airport Eelde wordt georganiseerd om alle belanghebbenden in de omgeving mee te nemen in het traject rondom het luchthavenbesluit. Op de informatiemarkt kunt u in gesprek gaan en vragen stellen aan medewerkers van het ministerie over de procedure en de mogelijkheden tot inspraak. Daarnaast kunt u ook in gesprek gaan met de medewerkers van de luchthaven en de aanwezige gerelateerde partners.

Let op: het betreft informatie over het proces en de voorgenomen aanvraag (plannen) van de luchthaven. Er is nog geen ontwerp-luchthavenbesluit. Zodra dit er is, kunt u met een zienswijze hierop reageren.

INFORMATIEMARKT

Wanneer? Donderdag 5 oktober 2023

Hoe laat? U kunt ergens tussen 19.00 en 21.00 uur binnen lopen.

Waar? Restaurant Bites & Flights (Boeingzaal) op het terrein van Groningen Airport Eelde, Machlaan 12 te Eelde.

U kunt zich tot en met 2 oktober 2023 aanmelden door een mail te sturen naar: regionaleluchthavens@minienw.nl.

VRAGEN?

Vragen over de informatiemarkt of inhoudelijke vragen over het project? Stuur een mail naar regionaleluchthavens@minienw.nl.

Groningen Airport Eelde
Luchthaven van het Noorden

Heerlijk en veilig wonen in Haren

Maarwold Service Appartementen levert goed onderhouden, ruime appartementen, gelegen aan de rand van Haren, naast een prachtig, rustig wandel- en recreatiegebied. Wonen in de appartementen van Maarwold Service Appartementen schept de mogelijkheden voor een actief leven vol nieuwe sociale contacten.

Gemak

Maarwold levert uitgebreide service zoals warme maaltijden, onderhoud van gebouwen, terrein en installaties, het huisvuil wordt opgehaald en er is 24-uurs noodhulp en calamiteitendienst beschikbaar. Maarwold beschikt over een moderne recreatiezaal, een lounge en receptie. Daarnaast zijn er extra diensten beschikbaar voor als daar behoefte aan is.

Ontspanning

De privacy van onze bewoners staat voorop. Maar bij Maarwold leggen bewoners onderling ook geregeld contacten en organiseren gezamenlijke evenementen als

uitstapjes, koffieochtenden, filmavonden, muziekmiddagen, bridgeavonden, lezingen en gymnastiek.

Informatie

Onze 101 twee- en driekamer koopappartementen zijn te vinden aan de Nesciolaan in Haren. Allemaal gelegen op het zonnige zuiden en westen en makkelijk bereikbaar voor auto en openbaar vervoer. Hebt u belangstelling voor één van onze appartementen dan is het raadzaam ruim van tevoren contact op te nemen met Maarwold. De directie beantwoordt de vragen graag, en verzorgt bovendien een rondleiding in het complex. Het huren van een appartement is soms mogelijk

Voor informatie kunt u contact opnemen met **Maarwold Service-Appartementen**, Nesciolaan 32, 9752 HM Haren.

T 050 – 5346422.
W www.maarwold.nl
E info@maarwold.nl

Winkels & Weemoed

Nu het gerucht gaat dat de luxe kledingwinkel Pauw uit Haren gaat vertrekken, moeten we weer even denken aan de historie van dat winkelpand tegenover de Dorpskerk. Natuurlijk weten veel mensen nog dat daar de textielsuper Scholtens (later Wibra) was gevestigd totdat in 2010 de bekende modezaak uit 't Gooi haar oog op het pand liet vallen.

Rijksstraatweg 180, Haren

Wierenga (1924-1980)

Als we nóg wat verder teruggaan in de tijd komen we bij de bouwer van het pand terecht. De firma Wierenga; eerst met een bouwbedrijf en later ook met een winkel in ijzerwaren, huishoudelijke artikelen én kampeerspullen. Een begrip in Haren. Jakob Wierenga was er in 1924 vol goede moed met zijn bouwbedrijf gestart, maar werd in 1936 ongeneeslijk ziek. Zijn zoon Minze (1921) was amper vijftien toen hij, met hulp van timmerman Geert Bazuin, de zaak voortzette. Minze las boeken over ondernemerschap en hij bleek een natuurtalent. Naast het bouwbedrijf opende hij in 1942 de winkel. Dat vloeiende voort uit de verkoop van ijzerwaren in de oorlogsjaren. Het kon niet op: hij voegde huishoudelijke artikelen, wasmachines en zelfs kampeerartikelen toe. Op het platte dak was zelfs enige tijd een permanente tentenshow te vinden. Helaas trof Minze hetzelfde lot als zijn vader destijds. In 1977 overleed hij plotseling en zijn vrouw heeft de zaak nog tot 1980 kunnen voortzetten. Toen meldde zich Scholtens en kwam het tijdperk Wierenga ten einde.

Werk aan de weg

In Haren staan een paar belangrijke klussen aan de weg op stapel. Deze worden uitgevoerd in opdracht van de gemeente. Een bloemlezing voor de komende maanden:

Meerweg (tweede gedeelte)

Het bestaande asfalt op de hoofdrijbaan wordt vervangen. En de afwatering wordt verbeterd. Er zijn twee weekenden voor uitgetrokken, men wil in het weekend

van 29 september beginnen. De werkzaamheden worden van 19.00 uur tot 06.00 's ochtend uitgevoerd. Overdag kan het verkeer er gewoon langs, er gelden wel snelheidsbeperkende maatregelen.

Middelhorsterweg

Daar begint men dit najaar met asfalteren en er worden in overleg met bewoners een aantal verkeersvoorzieningen getroffen (o.a. verkeersdrempels).

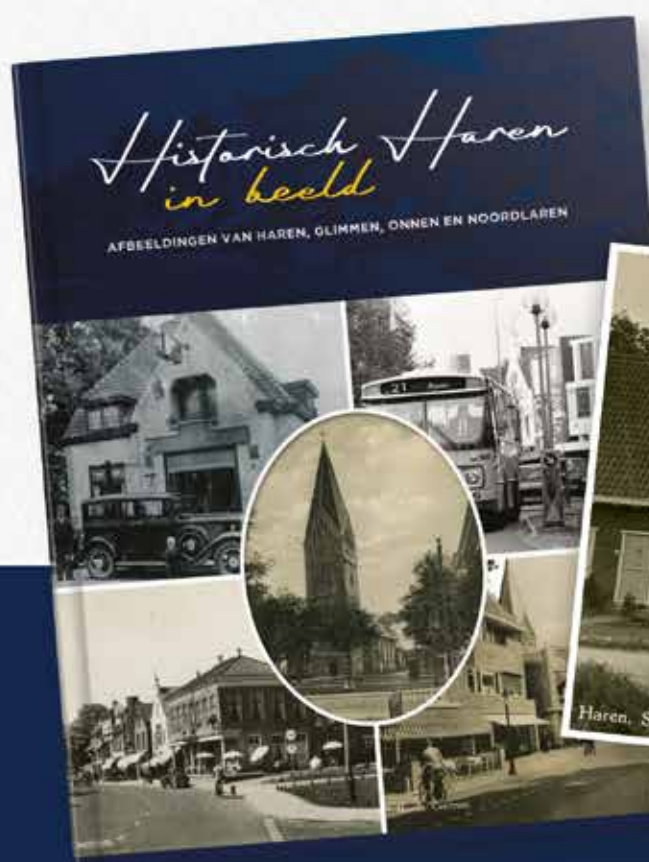
Vondellaan

Aan de Vondellaan en de Nesciolaan is Enexis momenteel bezig met het vervangen van de oude gietijzeren gasleidingen. Het verkeer wordt omgeleid via de Emmaalaan en de Rijksstraatweg en via de Korte Dreef en Westerse Drift. Deze laatste is ook ingesteld voor hulpdiensten en bereikbaarheid van Woonzorgcentrum de Zonnehof.

Parallelweg Glimmen

Een deel van de weg langs het spoor wordt momenteel bestraat.

JUMBO

Kroonkampweg en Anjerplein te Haren

SPAART U OOK MEE VOOR HET UNIEKE HISTORISCH ALBUM?

Namen & Gevels Waarom die naam?

Naam: Asoka

Gevel: Botanicuslaan, Haren

De naam op deze gevel is een fraai kunstwerk op zichzelf. Het is ooit op de gevel geschroefd door de bewoners en dat waren de ouders van Jons Straatman uit Haren. Nadat het huis was verkocht hebben zijn ouders de naam van de gevel gehaald en meegenomen naar hun volgende adres. Vele jaren later lag 'Asoka' te verstoffen in een garage en Jons Straatman kwam het tegen

bij het opruimen. Hij kende de huidige bewoners van het huis aan de Botanicuslaan en vroeg of ze interesse hadden. En dat hadden ze. Aangezien de schroefgaten er nog zaten, was het monteren een kleine klus. 'Asoka' was weer 'thuis'. Maar nu weten we nog steeds niet waarom die naam ooit werd bedacht voor dit huis. Jons Straatman vertelt dat zijn moeder dol was op de trilogie

'Asoka' uit 1941, geschreven door onderwijzer Wytze Keuning uit Tolbert. Daarin gaat het over de oud-Indiase heerser Maharadja Asoka in 268 voor Christus, een wijze heerser die zich tot het boeddhisme bekeerde. Deze boeken brachten mevrouw Straatman destijds op het idee om haar huis in Haren 'Asoka' te noemen.

Fysiotherapie breidde uit

Het winkelpand waar sinds decennia Ouwerkerk Optiek was gevestigd, aan de Meerweg in Haren, is onlangs in gebruik genomen door Kern Fysiotherapie. Die praktijk zat al naast Ouwerkerk en is nu dus flink uitgebreid. In de extra ruimte zijn drie behandelkamers ondergebracht. Bas Jansema van Kern zegt: "De praktijk is erg gegroeid de afgelopen jaren en daarvoor was de 'oude' locatie te klein

geworden." Bij Kern Fysiotherapie werken vijf therapeuten met verschillende specialisaties: manuele therapie, bekken fysiotherapie, geriatrische fysiotherapie en algemene fysiotherapie. Ook beschikt men over behandelmethodes zoals dry needling, shockwave therapie, revalidatie therapie, valpreventie en echografie. Meer weten over de specialisaties? Zie ook: www.kernfysiotherapie.nl.

Gemeente geeft geld voor initiatieven

Dankzij een substantiële cofinanciering van de Gemeente Groningen heeft Bedrijvenvereniging Haren ook komende tijd weer de mogelijkheid om te investeren in een aantrekkelijk leefklimaat in Haren. Om dit te bereiken werkt de bedrijvenvereniging succesvol samen met ondernemersvereniging Ondernemend Haren en andere organisaties in het dorp. Met een onderbouwde aanvraag wist de Bedrijvenvereniging de

gemeente te overtuigen van haar ambities op het gebied van - onder andere - aantrekkingskracht en leefbaarheid van het centrum, werkgelegenheid en duurzaamheid. Het plan geeft aandacht aan de groene aankleding in het dorp, modern ondernemerschap, talentontwikkeling, marketing en klimaatneutraal organiseren. De verbindende factor tussen deze verschillende aspecten is centrummanager Daphne de Haan.

Zie: www.bedrijvenverenigingharen.nl.

MINDFULNESS
in Haren

STARTDATA TRAININGEN

03 okt	Compassie & Zelfcompassie	di.av
19 okt	Mindfulness en Stressregulatie	do.mi
30 jan	Mindfulness en Stressregulatie	di.av

Therapie | Stress- en Burnoutcoaching

Hantzen Stevenson | www.stevenson.nl

humanitas | Groningen

Kun jij een steuntje in de rug gebruiken? Of wil je aan de slag als vrijwilliger?

Iedere woensdagmiddag van 14.00 tot 15.30 uur in de Forum bibliotheek staan vrijwilligers voor je klaar om je vragen te beantwoorden. Ook voor vragen op het gebied van thuisadministratie (bijvoorbeeld het invullen van formulieren) kun je bij deze vrijwilligers terecht.

050 - 3126000 | mip.groningen@humanitas.nl | humanitas.nl/groningen

Haandrikman
uitvaartverzorging
.....met ons hoofd, vanuit ons hart.....

Groningen - Haren - Tynaarlo - Noordenveld
www.haandrikmanuitvaartverzorging.nl

Hoe kun je als uitvaartverzorger 100% voor de belangen van een familie gaan als je zelf belangen hebt bij iedere keuze?

Dat gaat niet!

Wij hebben geen belangen bij uw keuzes en werken volkomen transparant, zonder winstopslag op de inkopen voor de uitvaart maar mét liefde, zorg en aandacht voor u.

Voor informatie of melden overlijden bel 050 - 211 5370

Aangesloten bij **Eerlijkkeitvaarten.nl**

HARRY BUITER
meubelspuiters

Specialist in spuitwerk voor al uw nieuwe of gebruikte meubels.

Harry Bouter meubelspuiters maakt uw keukens of meubels als nieuw!!!

Vossenkamp 3, 9351 VR Leek - T: 0594 51 38 36
info@harrybouter-meubelspuiters.nl
www.harrybouter-meubelspuiters.nl

Ondernemers steunen de samenleving

Ondernemers uit Haren en Tynaarlo werkten al jaren samen onder de naam 'Haren-Tynaarlose Uitdaging', maar de club heeft nu een nieuwe naam: 'MatchMakers Noord'.

Steunen

Ondernemers en maatschappelijke organisaties slaan de handen ineen om een betere samenleving tot stand te brengen. Kern van het verhaal is dat ondernemers ondersteuning bieden aan maatschappelijke organisaties. Ton Jansse, penningmeester van MatchMakers Noord: "Ons hoofddoel is om maatschappelijke organisaties in contact te brengen met het bedrijfsleven. De vraag is groot, het aanbod nog niet. Veel bedrijven weten ons nog niet te vinden. Toch zijn er al prachtige matches tot stand gebracht. Zo heeft veel kantoormeubilair van de gemeente Groningen een nieuwe plek gekregen. Al het meubilair lag in opslag bij Iederz aan de Peizerweg. Daar werd niets meer mee gedaan. Op 14 juli hebben we een kijkdag georganiseerd voor maatschappelijke organisaties. Zij konden intekenen en op afspraak de goederen ophalen."

Mooie match

Het blijft overigens niet alleen bij de vraag naar goederen, ook is er behoefte aan advies, begeleiding, faciliteiten of aan extra handen,

weet Jansse. "De matches waarvoor we op zoek zijn kunnen heel erg uiteenlopend zijn. Zo wist ik dat cliënten van Zorgboerderij de Mikkelhörst in Haren er heel graag eens een dag op uit wilden. Geld om dat te bekostigen was er niet. Zelf kende ik een ondernemer met het zeilschip De Eendracht. Dat deed hij niet voor niets, maar we kregen 1000 euro bij elkaar van bevriende ondernemers en de Gouden Schakel, een subsidiepot voor mensen met een beperking, legde ook iets bij. We hebben twee tochtjes kunnen maken. Ze hebben de dag van hun leven gehad op het IJsselmeer. Dat is waar je het voor doet."

Wie?

Jansse wil met zijn collega-vrijwilligers honderd ondernemers verbinden aan MatchMakers Noord die ieder 100 euro per jaar in de pot stoppen. Maatschappelijk betrokken ondernemen hoort erbij, vindt hij. Op de website www.matchmakersnoord.nl kunnen ondernemers hun aanbod plaatsen en maatschappelijke organisaties hun vraag bekend maken.

Harense ondernemer organiseert bruidsevent

Harry Kah, één van de mensen achter bruidsmodewinkel Xsasa in Haren, vertelt met trots dat op 7 en 8 oktober het bruidsevent The Bridal Experience zal plaatsvinden. Initiatiefnemer Xsasa werkt daarin samen met meer Harense winkels en bedrijven. Het event vindt plaats in De Rietschans aan de Meerweg in Haren.

Foto: Pronovias Makena

Ook mannen

"We richten ons op aanstaande bruidsparen in Noord-Nederland", aldus Kah. Het is de bedoeling dat deze dagen de nieuwe trends in bruidsmode worden getoond, onder andere tijdens modeflitsen. "Het gaat om grote merken, zoals Pronovias, Randy Fenoli, House of St Patrick. Kah: "Niet alleen voor dames, maar ook voor heren. Er zijn prachtige trouwpakken te zien van Stijlmeesters uit Groningen en Flashman Haren."

Breed

Aanstaande bruidsparen kunnen zich ook breed oriënteren op alle andere aspecten rondom het trouwen. Maar liefst 25 ondernemers uit de trouwbranche presenteren zich, variërend van D.J.'s,

fotografie en huwelijksreizen tot bruidstaarten. Zeven van de deelnemende ondernemers komen uit Haren (De Rietschans, Nailhouse Haren, Flashman, What a glorious feeling (fotografen), Xsasa bruidsmode, Absoluut Fotografie en Bloemsierkunst Groeneveld).

Goodiebag

Ook zijn er workshops, zoals hairstyling/make-up, "How to wear a bridal dress", nagelstyling, trouwceremonie, podcast en nog veel meer. Verder winacties, aanbiedingen en natuurlijk ontvangt elke aanstaande bruid een goed gevulde goodiebag bij vertrek. Tickets kunnen gereserveerd worden via de website www.TheBridalExperience.nl.

Daphne de Haan
Centrummanager Haren

RUBRIEK

Nieuw seizoen nieuwe kansen!

De zomer sluiten we langzaam aan af. De winkels vullen zich met de nieuwe collectie en de laatste hippe trends voor het najaar. Inmiddels draait ook de 'event kalender' weer op volle toeren. Afgelopen week hadden we de Seniorenmarkt; een informatiemarkt voor ouderen. Hoe prettig is het te weten wat er allemaal voor zorg wordt geboden én wat voor mogelijkheden er allemaal zijn in Haren & dat alles bij elkaar op een gezellige knusse markt. Volgend jaar weer op 31 augustus! (ja ja, successen leggen we in Haren direct vast ;) Een begrip is natuurlijk ook de Kunst & Cultuurmarkt. Deze lag oorspronkelijk in handen van de Culturele Raad, maar ik ondersteun deze vrijwillige dames met alle liefde. 23 september hebben we de traditionele Fashiondag in het centrum met als hoogtepunt twee modeshows voor de dorpskerk. Deze keer hebben wij een nieuw initiatief gekoppeld aan deze dag: name-

“Elkaar versterken en met elkaar meedenken.”

lijk 'Harens goud'. De focus ligt op het verbinden van generaties, zaterdag 23 september doen wij dat door middel van een Buddy aan een 'Goldie' te koppelen zodat zij samen naar het centrum van Haren komen en de start van het nieuwe seizoen te ervaren! Show bekijken, even winkelen, ergens een kopje koffie drinken en dat niet alleen, maar gezellig samen! Dan hebben we vrijdag 29 september de veelbesproken WIJNLOOP tussen 18-21 uur. Een succes gegarandeerd! Deze events zorgen voor gezelligheid in het centrum en daarmee hopen we te laten zien dat we voor beleving gaan in Haren en niet alleen onze spreekwoordelijke deur open te zetten en verwachten dat de klanten/gasten vanzelf wel komen. Achter de schermen gebeurt er ook veel, zo zitten we eind van de maand samen met diverse vastgoedeigenaren/bedrijfsmakelaars om grip op de leegstand in Haren te houden. Elkaar versterken en met elkaar meedenken is iets wat bij mij bovenaan het lijstje staat! Hoop dat u dat zo langzamerhand ervaart. Opmerkingen, tips of vragen? Mail mij gerust!
Info@bedrijvenverenigingharen.nl

KLASSIEKE MUZIEK BIJ SPOT GRONINGEN

ZO 1 OKTOBER Nederlandse Bachvereniging

Bachs briljante *Brandenburgse Concerten*

ZA 7 OKTOBER Orkest van de Achtste Eeuw

Spectaculaire bewerking van Mozarts operaklassieker *Così fan tutte*

ZO 8 OKTOBER De Salon

Huiskamerconcert en talkshow ineen, met Pynarello en Maxim Osipov

DO 12 OKTOBER Mikhail Pletnev

Legendarische pianist speelt Brahms en Dvořák.

DO 19 OKTOBER Dutch Delight: Lavinia Meijer

Ontmoet de supertalenten van de Nederlandse klassieke muziek

ZA 21 OKTOBER Masterpiece

Duik in het leven van Tsjajkovski en ontdek zijn *Vierde symfonie*

MEER INFORMATIE EN KAARTVERKOOP VIA [SPOTGRONINGEN.NL](https://spot groningen.nl)

WONINGMARKT VERANDERT MAAR WACHT NIET TE LANG

Schaarste blijft een uitdaging!

Het lijkt erop dat er een stabiel prijsniveau op de woningmarkt is ontstaan. De vraag naar woningen is nog altijd volop aanwezig echter zijn de kopers voorzichter geworden. Voor beleggers is het door de aangepaste regels minder interessant geworden om te investeren in woningen en de particuliere koper voor eigen bewoning denkt iets langer na en kan vaak iets minder gek doen door de gestegen rente. Toch is er op de woningmarkt in Haren en Groningen nog altijd voldoende vraag en indien je soms te lang wacht is de woning vaak alweer verkocht. De vraag naar gezinswoningen in het middensegment trekt vooral de meeste kijkers, maar ook appartementen of bijzondere woningen en bijzondere locaties blijven altijd gewild. Kopen of verkopen? Bel of mail ons voor advies!

Makelaardij Henk Buma
henkbuma.nl
info@henkbuma.nl
050-211 0 363
06-209 601 05

TE KOOP
Haren: Oosterweg 24

VERKOCHT
Haren: Kerklaan 8

TE KOOP
Haren: Rijksstraatweg 126

Afscheid nemen in

Crematorium **Ommeland en Stad**

Eelderwolde

- ✓ vier opbaarkamers
- ✓ een sfeervolle foyer
- ✓ een familiekamer
- ✓ grote en lichte ceremonieruimte met 156 zitplaatsen
- ✓ park van 4 hectare geschikt voor asbestemming
- ✓ één tarief voor afscheidsceremonies

Crematorium **Ommeland en Stad**

Borchsingel 47
9766 PP Eelderwolde
T (050) 21 11 936
E info@crematoriumommelandenstad.nl
I www.crematoriumommelandenstad.nl

Vuur en vlam

Zondagavond ontstond een hectische situatie op de A28 van Assen naar Groningen, ter hoogte van de afrit Haren. Daar was een camper in brand geraakt en die brandde als een fakkel.

Hulpdiensten spoedden zich naar de brand, maar veel bleef er niet over van het voertuig. Het verkeer kwam tot stilstand, de weg werd afgesloten en er ontstond een flinke file. En in die file botsten twee auto's op elkaar. Het goede nieuws is dat een fraaie koets werd gered, die in een aanhanger achter de camper stond. Het heeft die avond nog tot na 22.30 uur geduurd voordat de weg weer geheel vrij was.

Foto's: 112Groningen/Haren de Krant.

Gesprekken op het bankje bij de dorpskerk

Deze maand: Met Herman Riddering (64), oliebolleakraam-ondernemer in Haren

Foto door: Yvonne Flikkema-Arents

wend, maar ik heb toch het gevoel dat ik alles had wat mijn hartje begeerde.”

Is er volgens jou bewustzijn na de dood?

Antwoord: “Ja. Ik hoop het wel. Een plaats waar je geliefden ziet die er niet meer zijn. Hoe het eruit ziet? In Garmerwolde heeft een kunstenaar in de toren de lift naar de hemel gebouwd. Zoiets is het, hoop ik.”

Stel: ik val nu om en blijf bewusteloos naast het bankje liggen. Wat doe je?

Antwoord: “Pols voelen, ademhaling checken. Stabiele zijligging en 112 bellen. En dan...tsja, ik twijfel dan even denk ik, maar ik zou je toch gaan reanimeren.”

Welk liedje maakt jou blij?

Antwoord: “Hör mein Lied, Violetta. Dat zit diep in me en ik kan er emotioneel van worden. Het zat al in het draaiorgel van mijn opa in 1929 en ik heb het gespeeld op de begrafenis van mijn vader. De draaiorgelman van Haren, Joristen Have, weet dat ook en heeft het lied in zijn orgel gezet. Als ik met de kraam in Haren sta, begint hij iedere vrijdag zijn optreden met dat lied, speciaal voor mij. Is dat niet prachtig?”

Dank je Herman, tot ziens vanaf 1 oktober.

De kraam staat er vanaf 1 oktober weer. Heb jij het beroep waar je als kind al van droomde?

Antwoord: “Ik ben als kermiskind geboren, daar kies je niet voor. Maar als kind vond ik het kermisleven geweldig. In de schoolbanken droomde ik weg en zag de plaatsen waar de Cakewalk van mijn ouders werd opgebouwd. Ja, ik heb echt het beroep waar ik als kind letterlijk van droomde.”

Als je een miljoen zou winnen in de Staatsloterij, stop je dan met werken?

Antwoord: “Dan sta ik op 1 oktober gewoon in mijn kraam.”

In welk ander land dan Nederland zou je wel willen wonen?

Antwoord: “In Duitsland, in het plaatsje Waldkirch in het Zwarte

Woud. Dat is het Mekka van de draaiorgelwereld. Er zijn draaiorgellevensmomenten en er staat een fabriek. De omgeving is ook prachtig.”

Ben jij ooit door iemand in elkaar geslagen?

Antwoord: “Ja, één keer, lang geleden. Ik maakte in Oss een grapje tegen een kennis en noemde hem ‘armoedzaaier’. Hij lachte erom. Een week later kwam ik hem in Purmerend tegen en toen heeft ie me zeer onverwachts tegen de grond geslagen. Ik moest naar het ziekenhuis. Het bleek te gaan om wraak voor die grap...”

Hoe beschrijf jij je kinderjaren in één of twee zinnen?

Antwoord: “Geen zorgen. Fantastische ouders. We werden niet ver-

Even geduld a.u.b.?

Wachten is nooit prettig, want het kost tijd. Uw geduld wordt tegenwoordig steeds vaker op de proef gesteld en dat heeft verschillende redenen. Te weinig vakmensen, langere levertijden van grondstoffen.

Daar komt bij dat ook wij door het natte voorjaar enige achterstand hebben opgelopen in de planning. Uw (ver)bouw-opdracht is bij ons in de beste handen, maar we kunnen het werk niet meer zo snel inplannen als vroeger.

We doen desondanks NOOIT concessies aan de kwaliteit van ons werk.
We vragen u daarvoor begrip en...geduld.

Hartelijk dank.
Richard Roffel en het hele team van Bouwbedrijf Venema

Tel. 050-406 12 01
www.venemabouw.nl

WIST U DAT?

- Uw auto laten wassen bij dagbesteding TinQ Haren kan al vanaf € 8,00.
- Lekker vers belegde broodjes Kip, Kerrie, Gezond, Ham of Kaas.
- Lekker warme snacks.

Ma t/m vrij 10.00 - 17.00 uur
TinQ, Kerklaan 37, Haren

Wij zijn van maandag t/m zaterdag open van 10.00 uur tot 17.00 uur

Prikbord Haren

Kunst, cultuur, sport en andere dorpse dingen

22 september

Fall Equinox Fest

Op vrijdag 22 september 19.30 uur organiseert trainer, yogadocent en gongspeler Lizz Rosie voor de derde keer het **Fall Equinox Fest**. In het Witte Kerkje in Haren zal het een inspirerende avond worden met onder andere gongbaden, kundalini yoga, meditaties, ademhalings- en ontspanningsoefeningen. Kijk op lizzrosie.com/nl/events. Locatie: 't Witte Kerkje, Jachtlaan 11, Haren.

7 oktober

Oog en Oor Huis

Op 7 oktober is er een **open dag** in het Oog en Oor Huis aan de Mottenbrink 1G in Onnen. Daar brengen mensen die niet goed kunnen zien én horen de dag door met activiteiten. In het OOG en OOR huis wordt gekeken wat er nog wel kan. Iedereen werkt op een plek waar hij zich prettig voelt. Het is een initiatief van Annelie Westhuis uit Haren. Wie wel eens wil weten wat dit inhoudt is welkom van **10.30-14.00 uur**.

13 oktober

Dia's van oud-Haren kijken

Op vrijdag 13 oktober is er een diapresentatie van Henk Werners over oud-Haren in Ons Centrum, Kerkstraat 2b. **Inloop vanaf 14.15 uur**.

iedere maandag

Dansfitness proberen?

Begin met een **gratis proefles**. De perfecte manier om in conditie te blijven en in vorm te komen. De BBB oefeningen komen iedere week aan bod. Een squat was nog nooit zo leuk! Je hebt geen danservaring nodig om te genieten van deze leuke dance moves. Iedere maandag om **18.30 uur** in het Scharlakenhof in Haren. Van harte welkom. Voor vragen mail: Janet@dansopmaat.nl.

25-29 september

Zwemvierdaagse Haren

Zwemclub Haren organiseert een zwemvierdaagse van 25 - 29 september in zwembad Scharlakenhof, Geertsemaweg Haren. **Elke dag van 18:00 tot 20:00**. Aanmelden bij de entree.

10 oktober

Ontdekt de Driewieler

Op dinsdag 10 oktober organiseert **Doortrappen Groningen** bij Dorpshuis De Groenberg in Glimmen een ontdekdag over driewielfietsen voor senioren. Een driewielfiets is ideaal voor wie niet meer op een tweewieler durft te fietsen. Bijvoorbeeld omdat op- en afstappen lastig is of het evenwicht niet zo goed meer is. Het vindt plaats bij Dorpshuis De Groenberg, Markeweg 17 in Glimmen van **10.00 uur tot 13.00 uur**. Deelname is gratis.

Sport

Het **sportieve seizoen** van de Harense Sport Vereniging (HSV Haren) is weer begonnen. Zoek je nog een sportieve uitdaging, kijk dan op onze website (www.hsv-haren.nl) welke van onze sporten jou aanspreekt en meld je aan! Of het volleybal is, senioren-vitaliteit, turnen of floorball, je bent van harte welkom. We zijn bereikbaar via: secretariaat@hsv-haren.nl

30 september

Begraafplaats Noordlaren

Zaterdag 30 september van **10.00 tot 15.00 uur** organiseert de Protestantse Gemeente Noordlaren-Glimmen een **informatiedag** over de begraafplaats in Noordlaren voor mensen die hiermee een binding hebben (vaak nabestaanden en rechthebbenden). Er wordt informatie gegeven over b.v. het onderhoud. Zie ook: www.pkn-ng.nl

Voor actueel
culturaanbod kijk op
geboektinharen.com

Deze rubriek is mogelijk gemaakt door een bijdrage van Groene Parel (Gemeente Groningen). Richt u zich op Haren of bent u in Haren, Glimmen, Onnen of Noordlaren gevestigd? Stuur dan uw kopij (maximaal 75 woorden) aan: redactie@harendekrant.nl. Plaatsing is gratis. Inzenden kan tot de 10e van de maand.

DE LEYHOEVE
— WOONLANDSCHAP —

Samen
aangenaam
oud worden?
Het kan!

Woonlandschap de Leyhoeve is een uniek woonconcept voor 55+ers met een zeer grote verscheidenheid aan huurappartementen die van alle gemakken zijn voorzien. Een aangename omgeving waar u - ook als u ouder wordt - ontspannen kunt blijven wonen.

En eenzaamheid? Dat kennen we hier niet!

Persoonlijk kennismaken?

Bel 06 - 10 99 25 29 (Anouk) of 06 - 86 86 05 79 (Judith)

Nog enkele
Appartementen &
Zorgsuites
beschikbaar

Kijk op onze website
www.leyhoeve.nl

- ✓ Comfortabele huurappartementen voor 55+.
- ✓ Unieke locatie aan het Oude Winschoterdiep. Mooi aangelegd park in de achtertuin. Dichtbij centrum Groningen.
- ✓ Diverse faciliteiten in pandig aanwezig, zoals: horeca, zwembad, huisarts, apotheek, fysio en fitness, kapper, pedicure en schoonheidsspecialist.
- ✓ Vele clubjes en activiteiten: voor en door bewoners, binnen en buiten.
- ✓ Eigen wijkverpleegkundig team voor uw nodige thuiszorg
- ✓ 24/7 zorg: Zorgsuites, kleinschalig wonen met intensieve zorg in beschermde omgeving (indien CIZ-indicatie)

Tweede ronde voor oud-winkelier: Hij is het vak nog niet verleerd

Vanaf 1982 werkte Reg van Waesberge in de schoenenzaak van zijn vader, die hij in 1999 overnam. Met 35 jaar ervaring in dit werk moest hij zijn winkel aan de Rijksstraatweg in 2017 met pijn in het hart sluiten. Maar sinds het begin van dit jaar is hij helemaal terug aan het front: 61 jaar jong en met dezelfde passie als vroeger. Hij werkt nu bij Ziengs.

Bank
Het was een hard gelag toen de Deutsche Bank hem (en veel andere winkeliers) niet meer als klant wilde. Het betekende namelijk het einde van zijn winkel. “Dan ben je

56 en moet je weer gaan solliciteren”, zegt Reg. “Dan moet je weer op zoek naar werk, maar ik ben niet het type dat dan gaat piekeren. Ik ben sollicitatiebrieven gaan schrijven, maar kreeg veel afwijzingen. Officieel had dat niets te maken met mijn leeftijd, maar toch... Bij één schoenenbedrijf kreeg ik als argument: geen ervaring in het vak, woont te ver van Groningen en is niet voldoende beschikbaar voor werk. Ja, toen heb ik wel even gevraagd wat erachter zat, maar antwoorden kreeg ik niet.”

Winkelman
Het vlotte niet erg, maar hij heeft de moed nooit verloren. Reg: “Mijn

vader heeft mij geleerd: ‘het komt zoals het komt’. Zo zie ik het inmiddels ook.” Het wachten werd beloond, want in november vorig jaar nam winkelketen Ziengs Schoenen contact op met de ‘oude rot’ in het vak. Reg: “Ik had ze op een bedrijvenbeurs gesproken en een kaartje ingevuld, dat ik wel wilde solliciteren. Ze hadden voor mij een functie als manager in gedachten, maar dat wilde ik niet. Ik ben nu eenmaal een winkelman en wilde vooral weer met klanten gaan werken. Binnen een paar dagen was het rond.”

Jonge collega’s
In februari kon Reg van Waesberge eindelijk weer schoenen gaan verkopen en hij merkte dat hij in zes jaar het vak nog niet verleerd was. “Ik heb gelukkig nog genoeg kennis van schoenen om dit werk te kunnen doen en soms kan ik mijn collega’s ook nog wel iets vertellen wat ze nog niet wisten. Het is erg fijn om met jonge mensen samen te werken, de sfeer is hier erg goed. Natuurlijk vallen me achter de schermen wel dingen op en dat mag ik hier ook gerust bespreekbaar maken. Dat vind ik fijn.”

Mooi verhaal eigenlijk, waarin blijkt dat bij sommige bedrijven juist wordt gewaardeerd dat je niet meer piepjong bent en veel ervaring hebt.

Iedere maand schrijft Wim Overweg (pseudoniem) uit Haren een snelsonnet over een actueel Harens onderwerp.

Wim | Overweg

RUBRIEK

SNELSONNET VAN DE MAAND

STOEP

De stoep waarover je kon lopen als je van de parkeerplaats naar het station ging, is na de verbouwing van het stationsplein verworpen tot een onmogelijke richel.

*Er valt in Haren altijd wat te wensen,
Er is genoeg wat hier veel beter kon.
Neem nou die stoep maar eens bij het station,
Dat is een stoep, bedoeld voor smalle mensen.*

*Gemaakt is daar, van de belastingcenten
Een stoep voor anorexiapatiënten.*

Heiko Jan | Mein
fysisch chemicus, Haren

WETENSCHAP & SAMENLEVING

GPS dankzij Einstein

In de auto mopperen op je partner, omdat deze geen kaart kan lezen, hoeft niet meer. Tegenwoordig kun je gebruikmaken van navigatiesystemen in de auto, op de fiets of zelfs wandelend op je smartphone. Het lijkt allemaal heel vanzelfsprekend, even snel een locatie of route bepalen, maar de technologie achter een navigatiesysteem is niet zo eenvoudig.

Naast communicatiesatellieten (op 36.000 km hoogte), zweven er boven de aarde ook nog 32 satellieten op een hoogte van 20.000 km rond, die het Global Positioning System (GPS) vormen en radiosignalen uitzenden. Een navigatiesysteem kan van vier satellieten de radiosignalen opvangen en door het tijdsverschil daartussen te meten, je positie bepalen.

Zonder foutcorrecties kunnen er echter afwijkingen ontstaan van honderden meters ten opzichte van de juiste locatie. Die fouten hebben te maken met atmosferische storingen, vormverschillen van de ‘aardbol’, maar ook met zogeheten ‘relativistische effecten’, die moeten worden gecorrigeerd. Volgens de beroemde relativiteitstheorie van Albert Einstein is het ‘tijdverloop’ nooit gelijk in situaties, maar is

dat relatief. Als je snel beweegt, verloopt de tijd langzamer en als je in een ruimte beweegt met grote massa’s, zoals planeten, is het tijdsverloop ook anders. In het dagelijks leven zijn relativistische effecten onmerkbaar klein, maar bij navigatiesystemen zorgen ze weldegelijk voor fouten. Deze tijdseffecten werden ook aangetoond met ‘atoomklokken’ bij maan-astronauten, die na hun reis 0,00002 seconde jonger bleken te zijn gebleven. Dat tijdseffect is groter naarmate de snelheid hoger is. Bij de ‘lichtsnelheid’ zou de tijd zelfs stilstaan. De GPS-satellieten waar we het over hebben, bewegen met 14.000 km/uur. Daarin loopt de klok een 7-miljoenste seconde per dag achter. Tevens bewegen ze in het zwaartekrachtveld van de aarde, waardoor een klok een 45-miljoenste seconde per dag vóórloopt. Netto wijkt het tijdsverloop bij GPS-satellieten dus 38-miljoenste seconde af van ons tijdsverloop op aarde. Deze ‘tijddilatatie’ wordt dankzij Einsteins formules automatisch in je navigatiesysteem gecorrigeerd en zo beland je zonder te hoeven nadenken over deze ingewikkeldheden, op de juiste plek.

Colofon

Jaargang 29 nummer 8
september 2023
Oplage: 35.000 exemplaren

De krant verschijnt in 2023 op de volgende data:
24 januari, 21 februari,
21 maart, 18 april, 16 mei,
13 juni, 22 augustus,
19 september, 18 oktober,
21 november, 18 december.
In juli is er geen krant.

Redactie/uitgever:
Hein Bloemink Close-Up Media
Groningen, tel: 050-5276133
redactie@harendekrant.nl

Adverteren?
Zie www.harendekrant.nl
(over ons/adverteren)
Tarieven v.a. € 114,00

Opmaak:
1609bold, Zuidlaren

Druk:
Hoekstra Krantendruk

Geen krant ontvangen?
Haal een exemplaar bij TinQ
Kerklaan 37, Total Haren Rijks-
straatweg 227, Pater Schoenre-
paraties Meerweg 5 of Boekhan-
del Boomker, Raadhuisplein 7
in Haren.

Verspreiding:
De verspreiding in Haren
duurt drie dagen. De regio
is zeven dagen later bezorgd.
Haren, Onnen, Glimmen,
Noordlaren, Vries, Eelde,
Paterswolde, Groningen-
Zuid (o.a. Wijert, Wijert-Zuid,
Corpus, Helpman, Ter Borch,
Piccardthof, Klein Martijn)

**HANS JOLING
SCHILDERWERKEN**

Make-over

Als je eens kritisch kijkt naar de binnenkant van je huis, wat zie je dan? Waarschijnlijk vallen je dan wel een paar dingen op. Vlekkerige hoekjes, ‘gebutste’ deurposten of sporen van de hond op de achterdeur. Droom dan even weg en zie hoe je interieur weer strak in de lak wordt gezet. Andere kleuraccenten.

Ruimtelijk effect. Neem gerust contact op met de man die deze droom kan waarmaken. Doe het bijtijds, want de agenda voor binnenschilderwerk vult zich snel.

Let op: er zijn leuke kortingen mogelijk bij binnenschilderwerk!

Felland Noord 6 F (050) 534 39 54
9753 TB Haren E info@hansjoling.nl
T (050) 534 99 90 www.hansjoling.nl

Hans & Ada Joling

beglazingen
schilderwerken
wandafwerking
hout- en
betonreparaties

expert

TELEVISIES EN MUURBEUGELS

LAPTOPS EN CHROMEBOOKS

HOOFDTELEFONS EN OORDOPJES

TABLETS EN SMARTPHONES

RADIO'S

DONDERDAG 21 SEPT
T/M ZONDAG 24 SEPT

NETWERK EN SMARTHOME

SOUNDBARS EN SPEAKERS

KORTING FESTIVAL

TOT 20% KORTING*

BIJVOORBEELD:

SAMSUNG

Neo QLED 4K TV | QE50QN93BAT

- 50" (127 cm) 4K Neo QLED Smart-tv
- Neo QLED-scherm - Prachtig zwart en sterk contrast
- Antireflectiescherm en extra grote kijkhoek
- Object Tracking Sound - Het geluid beweegt mee met de actie

~~1099,-~~
20% KORTING
879,20

OP = OP

SONOS

DRAADLOZE SMART SPEAKER | ONE SL

- Luister draadloos naar muziek of radio via Wifi
- Eenvoudig uit te breiden met meerdere Sonos speakers
- Vochtbestendig, geschikt voor o.a. de badkamer

~~179,-~~
20% KORTING
143,20

LAPTOP | 17-CN0235ND

- 17,3" Full HD IPS beeldscherm
- Intel® Core™ i3-1125G4 processor
- 8GB DDR4 RAM
- 512GB SSD opslaggeheugen
- Windows 11 Home

Makkelijker bladeren

~~649,-~~
10% KORTING
584,10

OP = OP

DONDERDAG T/M ZONDAG TOT

20% KORTING

OP HEEL VEEL PRODUCTEN. IN DE WINKEL EN OP EXPERT.NL

Prijs- en modelwijzigingen en eventuele druk- en zetfouten voorbehouden. Prijzen en acties gelden van 21 t/m 24 september 2023.
* Korting op de meest getoonde niet-promotie prijs op expert.nl in de afgelopen 30 dagen. Groupcard aankopen zijn uitgesloten van deelname aan de actie.

Expert Hof

Haren | Rijksstraatweg 216-220 | 050-5344927
Zuidlaren | Stationsweg 12 | 050-4091277
expert.nl/haren | expert.nl/zuidlaren

expert

